

Lyncker

Ad.

L. LXIX.

1697

7

19

NOVÆ

EÆQVE UNICÆ

NICOL. CHRISTOPH.

LYNCKERI, JC.

AD

L. LXIX.

D. PRO SOCIO.

SUPPETIÆ.

Ke 3120

JENÆ,

apud JOH. BIELKIIUM.

Literis VVERTHERIANIS.

CIO IOC XCVII

KOENIGERED
UNIVERS.
ZU HALLE

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher due to fading and paper texture.

Fragment of text from the adjacent page, visible on the right edge:

NU
CA
GE
JOH
HIE
CHR
LUD
AUC
JOH
JOH
ADA
FRID

*
* *
SUIS

IN UTROQUE JURE
LECTIONUM PRIVATARUM
AUDITORIBUS ACCEPTISSIMIS,
NULLO NISI LITERARIO ORDINE
LOCATIS,
CÆTERUM UNIVERSIS
TUM GENERE, TUM VIRTUTE
AC DOCTRINA
NOBILISSIMIS:
DN. DN.

CASPARO HEIDENREICH FRANCISCO ab
ASCHEBERG, Equiti Marc. VVestphal.

GEORGIO CHRISTOPHORO ERDMANN
de BENCKENDORFF, Equiti Nordgaviens.

JOHANNI ACHATIO de BENCKENDORFF, Equiti
Nordgaviens.

HIERONIMO AMAND BILDERBECK, Lübecens.

CHRISTIANO GEORGIO de BLÜCHER, Equiti
Traffnea Barg.

LUDOVICO BODE, Greussenâ Thuringo.

AUGUSTO BOHSE, Hall, Saxoni, Secretario Ducali
Sax. VVeissenfels.

JOHANNI JUSTO BRAUN, Mœno-Franco-
furtano.

JOHANNI BREUER, Leutschoviensi Hungaro.

ADAM MARTINO BRÜCKNER, Sangerhusano
Thuring.

FRIDERICO HENRICO BURMEISTER, Suerino-
Mecklenburgico.

A 2

JO-

(o)

JOHANNI GEORGIO von CALM, Brunsvicensi.
JOHANNI CHRISTOPHORO de CARLOVVIZ
Equiti Varisco.
GERHARDO JOHANNI CONRADI, Curland
Libaviensi.
JOH. THEODORO DELSTERHAUS, VVestphalo.
CASPARO DODT, Buxtehuda Bremensi.
JOHANNI MARTINO DÜRR, Bonfideliensi.
FRIDERICO VVILHELMO RETS de EISENBERG
Equiti Thuringo.
HIERONIMO PETRO EMMEL, Moeno
Francofurtano.
FRIDERICO HENRICO FERGE, Goth
Thuringo.
FRIDERICO ADOLPHO FINX, Lüneburgico.
BALTHASAR ERDMANN de FRANCKEN, Equi
Silel. Super.
JOHANNI VVILHELMO de FRANCKEN, Equi
Siles. Super.
CONRADO GEORGIO FRANZKE, Mecklenbur
gico.
JOHANNI FRENZEL, Lipsiensi.
JEREMIAE RUDOLPHO GRAFE, Erffurtino.
PETRO ANDREAE HÆCKER, Lübecensi.
GEORGIO LUDOVICO HANDVVERCK, Hand
vieni, J. U. Doctorando.
JOHANNI GEORGIO HANN, Lipsiensi.
JOH. GEORGIO HASELHUN, Zittâ Lusato.
JOHANNI FRIDERICO HERTEL, Jenensi.
GERMANO VVOLFFGANG HÖFLICH, Baruth
Franco.
JOHANNI CHRISTOPHORO HOFMANN, Jenensi.
JOHANNI GEORGIO HOFMANN, Jenensi.
CHRISTIANO ANTONIO HVDEMANN, Oevel
Oldenburg.
NICOLAO BARTHOLDO KASPELHERR, Lü
beckâ Mindensi.

(o)

DANIELI KLEIN, Nordlingensi.
ACHATIO KÖHLER, Onoldo Franco, Phil. Mag.
THOMÆ KRECHTER, Revaliâ Livono.
VILHELMO SIGEMVND KRVSCHKE, Lignitiæ
Silesio.
SEBASTIANO von der LIETH, Equiti Bremensi.
MAGNO LIND, Gothoburgo Sveco.
HENRICO MERCKEL, Schmalcald. Franco.
HENRICO METZINGK, Croppenstadio Halberstad.
ADRIANO MEIER, Embda Frisio.
JOHANNI FRIDERICO MICHAELIS, Franco.
CHRISTIANO NEVMANN, Stetinenſi Pomerano.
JOH. SIGMVND de NOSTIZ, Equiti Marchico,
CHRISTOPHORO PEZOLD, Cizenſ.
JACOBO SIEGMVNDO PFINZING, Noribergensi.
MAVRITIO FRIDERICO de POSERN, Equiti Varisc.
JOHANNI LVDOVICO PÜRCKL, Ratisbonensi.
SEBASTIANO PÜTMANN, Stargardiâ Pomerano.
JOHANNI SIGISMVND REISSENLEITER, Sue-
baco Franco.
JOH. LEONHARDO RICHARD, Osnabrugensi.
IOACHIMO ROEDER, Lübecensi.
PETRO NICOLAO RODEVVALD, Lüchoviâ Lü-
neburgensi.
ROHLEDER, Sanderslebiâ-Anhaltino.
JOHANNI HENRICO SCHLEPEGRELL, Halberstad.
CASPARO CHRISTIANO SCHMID, Eisenacensi.
CHRISTIANO SCHMID, Vinariensi.
JACOBO SCHMIDT, Falckoburgensi-Neomarchico.
JOH. MICHAELI SCHMID, Hartislebiâ Thuringo.
VILHELMO ERNESTO SCHMID, Vinariensi.
JOHANNI SCHVVABE, Revaliâ Livono.
GEORGIO FRIDERICO SEIZ, Tonna Thuringo.
LVDOVICO RVDOLPHO SENFFT à PILSACH,
Equiti-Haſſo.
HENRICO CHRISTOPHORO SPIZNASE, Equiti
Thuringo.

FRIDERICO HENRICO à STEIN, Equiti Varisco
IO. IOACHIMO STORREN, Hildesienfi Saxoni.
HERMANNO DIETERICO STORREN, Hildesienfi
ANTONIO FRIDERICO SUDEN, Mengeringhuf
VValdecco.

CHRISTOPHORO FRIDERICO de TETTA
Equiti Misnico.

IO. CHRISTOPHORO TIEFFENBACH, Berolinenfi
HARTVVIGIO TÖBING, Nobili Lüneburgico,
IOHANNI PHILIPPO TREVNER, Phil. M. Fac.
Philof. Adjuncto.

IOHANNI TÜRCK, Nobili Hungaro.
IOHANNI PHILIPPO UFFENBACH, Mœno Franco
J. U. Doctorando.

BERNHARDO de VVINCKE, Nobili Osnabrug
VWestphalo.

GOTTLIEB VOIGTIO, Vinar. Thuringo.
BALTHASARI HERMANNO VOSS, Mindenfi.
MARTINO VVIENZECK, Plesna Silesio,
SIGISMUNDO VVIENZECK, Plesnâ Silesio.
THEODORO VVOLFF, Schlaizâ Varisco.

AMORIS
AC BENEVOLENTIÆ
SVÆ
PIGNVS
SIMVL AC
INDUSTRIÆ IPSORVM
ET
PERSEVERANTIÆ
TESTIMONIVM
SINGVLARE
IN PVBLICVM
SISTIT
AVCTOR.

CA

CAPUT I.

Fluctus Auctorum, &
causa eorum.

1. Jac. Cujacii, & A. Fabri
titubatio.	quæ nullus omnino ex-
pedierit.
2. Persuasio Bækelmanni.
Inertia Regneri.	5. Quænam in remedio a-
ctionis inde elicitio;
3. Neminem omnium in-
tellexisse Legem; quæ
tamen intelligi debeat,
& nunc possit etiam.	6. Cum primis ex vendito,
ob epulas.
4. Quænam sint difficulta-
tes in facto, ut videtur,	7. Et quare non ob has pro
socio agatur?
	8. Nil equidem nunc am-
plius in his difficile, sed
plana esse omnia.

I.

Memorabilis est JACOBI CU-
JACII candor & modestia,
quando *in* Libr. IV. Observ.
c. 17. *A quò tempore, ait, Juri
Civili operam dare cœpi, nulla*

me Lex diutius torfit, quam L. Cum socie-
tas. 69. D. pro socio. nec planè etiam nun-
ausim dicere, eam à me Legem intelligi. See
Antonius Faber, in Lib. V. Conjecturar. c. 4
Ego verò, etsi tantum mihi, inquit, non tri-
buo, ut facilis esse putem, quæ Ille difficili-
arbitratur: illud tamen ausim dicere, poss-
quid excogitari, quod & probabilius sit, &
ad mentem Ulpiani accommodatius.

2. Et tamen, ubi Cujacius suæ expositio-
ni, cui tandem immorari cogitur, fiden-
ipse non habet; Faber autem probabilius
quid se excogitasse, nec tamen omninò pro-
babile, opinatur: vix dici potest, uter sib-
melius hâc in re prospexerit, an Bækelman-
nus? in Commentar. ad Pandect. Tit. pr-
socio. §. 17. (& qui Doctorem suum sequi-
tur, Eckius in VII. Legib. Pandectar. damna-
vis, c. 5.) quando: nullam difficultatem esse
in re, scribit, quæ Viris gravissimis visa sit
difficillima: an Regnerus? dum: difficile
esse nugas, & de nominibus actionum esse
putat, quæ nullum usum habeant. Nam h-
manus submittit, & non cupit Ulpianum
intelligere, quem non potest. Iste verò
cum Ulpianum à se intellectum præ aliis
vult

vult, eundem omnium minimè intellexit.

3. Quando autem hîc de *nominibus* non agitur, nec ad *nugas* rejiciendum est, quod servare posteris necessarium arbitrati sunt, qui Digestorum Libros concinnarunt: ceu nec animum despondere oportet, ut non intelligi posse videri queat, quod ipsos *Pandectarum Auctores* intellexisse oportuit: omninò pretium erit operæ, si quis *Textui* illi, *unico* scilicet, qui *Cujacium ad incitas* rededit, suppetias ferat; ita, ut cum eundem neque Ipse, nec post eum, ad hæc usque nostra tempora, quisquam intellexerit, nunc quidem illum satis intellectum omnes fateantur.

4. Ut verò constet, quid causæ habuerint, quotquot illum intuiti sunt, omnè abjiciendi fiduciam: videamus, age, quænam ferè locum hunc famosum difficultates urgeant. Textus hic est: *ULPIANUS, Lib. 32. ad Edictum. Cum societas ad emendum coiretur, & conveniret, ut unus reliquis nundinas, i. e. epulas, præstaret, eosque à negotio dimitteret, si eas eis non solverit, & pro socio & ex vendito cum eo agendum est.* Hic

A 5

diff.

difficile est, quomodo si unus ille præstat epulas, dimittat tamen, & in quem finem reliquos à negotio: & si dimittit, quomodo epulas dimissis præstet? si non præstat, quomodo eos vel retineat, vel dimittat à negotio? si non dimittat, & præstet epulas, vel non præstet, & dimittat eos, an & quomodo teneatur? quidnam sit negotii, quò ipsos dimittere promisit, si epulas illis præstaret? & quònam tunc ad emendum societas? si illi à negotio dimittantur.

5. Nunc verò, ubi non præstitit epulas, quomodo pro socio teneri queat, illis à negotio dimissis? cum primis qui societas Legem in hoc, dum eos dimittit, servaverit; & tamen sic nulla iterum est societas? Quomodo deinde actio pro socio datur; & tamen solùm de epulis quæritur non præstitis: de quibus & cum unò illò solò agendum sit. Quid etiam vendidisse potuerit illis unus, qui non præstitit epulas, ut iisdem ex vendito teneatur? an verò ex societate ad emendum dari queat actio ex vendito; & detur omnibus illis, quibus non præstitæ sunt epulæ? quin potius una & sola danda videbatur actio pro socio.

6. Imò

6. Imò si ad epulas respiciendum sit; de quibus sanè quæritur: quâ ratione cum uno illò agi possit ex vendito, tanquam cum eo, qui non solverit epulas: an epulæ haberi queant pretium & numerata pecunia, pro re venditâ: & quidnam pro epulis uni illi cæteros socios vendidisse quis putet? annon unicè ex empto illis obstrictus haberi posset; nam ille emptor est, quiolvere debuisse dicitur: aut num ideò ex vendito, ut pretium unus ille cæteris pro mercibus coëmtis præstaret. Enimverò de epulis tantum non præstitis quæritur: has non præstat in pretium, aut vicem ejus, de quo etiam non convenit; imò dum præstat, dimittit eos à negotio, qui hòc pacto ipsi obstricti videri possunt; & tamen ille dicitur teneri ex vendito.

7. Ulteriùs: Cum pactum hoc adjectum sit societati, cur non ex solâ societate agitur? sic enim alia Jura præcipiunt. Imò an ipsi reliqui sunt illi, qui cum unò eò, qui non præstitit epulas, agunt actione pro socio & simul actione ex venditò? an solùm alterutrà earum; idque ob non præstitas epulas? an unâ istarum actionum ob epulas non solutas?

lutas? alterâ ob societatem ad emendum
an verò tertius aget cum unô illô; & an
solus actione ex venditô, à quo scilicet iste
nomine cæterorum emerit? ut reliqui so-
lùm actione pro socio illum convenire poss-
sint, ob epulas & alia ex conventionem non
præstita. Et si quæ plura fortassis moveri
possunt, difficultatum argumenta.

8. Quæ quidem, sive jam adducta, sive
quæ adduci à quoquam alio potuerunt,
non ea esse possunt amplius, quæ respicere
imposterùm debeamus: cum expeditam
habeamus rationem, Auditorio nostro pri-
dem ostensam, quâ succurrere liceat omni-
bus, quotquot hactenus in hâc palæstrâ de-
sudarunt.

CAPUT II.

Nil esse immutandum in
Textu quoad *epulas*, aut *nun-*
dinas.

1. Textibus Juris injicere
manum Criticam haud
unquam licere.		esse ab his, qui juriura
imperiti sunt.
2. Periculum inde majus		3. Talem se non videri vel
le <i>Salmasium</i> : quin imò
primū

primum, qui invenerit, quod *Fornerius* jam attulerat.

4. Nec tamen cum his *empolas* legi posse; sed retinendum *epulas*, ut *nundinas* notent; frustra ringente inter ceteros *Cujacio*.

5. Obsistere plura, quod minus *empolas*, id est, *merces*, admittamus.

6. Aut *empolas*, quatenus *pretium* *lucris* denotant.

7. Non aliud *Salmasio*, ut sibi videtur, *Heraldus*, dum hic planè vocem *epulas* expungit; nec tamen aliud, truncatò planè *textu*, quam *mer-*

ces, ut *Salmasius*, relinquit.

8. Nullum Codicem his succurrere: nullum non antiquum MSC. eodem modò textum exprimere. Hinc vanum quoque esse *Hugonem Grotium*, in *Illidianis epulis*; qui tamen nil quicquam *litrà* suà juvet Interpretes.

9. Recentius *Libri Taboriani* mendum, pro nil est, *idem* substituentis, facile sperni.

10. Non tantùm hæc non imminuere ea, quæ textum reddunt difficilem; sed & augere ea, & imò rem planè pervertere.

I.

Equidem nec opus est, nec fas habetur, textum Florentinum in *l. 69. D. pro Socio*. temerare, ut sensum inde verum assequamur. Nec enim hoc est interpretari legem; sed supponere, quæ nec *Ulpiani* sunt, nec *Justinianus* in *Pandectarum* Leges recepit. Sollicitent Codices suos Manuscriptos Critici, & confugiant ad variantem lectionem, quam à se repertam in Membranis, alibi fortè mendis plus satis
sca-

scatentibus, aut verè lætantur, aut sæpè etiam sine teste jactabundi fingunt. His enim quidvis promere licet, ut Auctoribus commo-
modum, si non verum, sensum fœnerentur. At sacra Jurium attrectare, manumque Imperatoriam suò nutu arbitriòve ducere vel-
le: hoc impium, & in rem publicam no-
xium, Jurisque disciplinâ indignum est.

2. Et ferendum tamen foret, si tantum Juris Consultos, qui soli mentem Legisla-
toris venari tutò & assequi possunt, (saltem metuendum non est, ut hi, sive immutatis
sive emendatis verbis Textuum, alienum simul à Juris analogiâ sensum allaturi sint,
in eò censu reperiremus.

3. Jam verò *Salmasius* etiam, in *Observationibus suis ad Jus Atticum, c.V. p.158. seq.* (nisi hunc etiam Consultis Juris, quibuscum Ille aliâ quoque argumenta Legalia inglorius disceptavit, inferendum esse quis autumat,) non accersitus, opem suam ad *d. l. 69.* porrigere Interpretibus, in Textu scilicet difficillimo & desperatò, non verecundatur. Nimirum ille solus fuerat & primus, (hoc vulgè & voluisse aliter, industriam novam professus, non potuit,) qui ex machinâ advolabat

gra

gratissimi remedii Inventor: quò textum,
 ut sanari posset, (validissimum tamen & in-
 tegerrimæ sanitatis,) fauciaret: quando in
 eò, pro *epulas, empolas*, legendum esse præ-
 cipit; nisi verò, dudum ante Salmasium, è
 Juris Consultis *Radol. Fornerius III. Rerum*
quotidianar. c. 18. idem attulisset: ceu qui-
 dem in similibus, quæ primo sibi *Salmasius*
 deberi frustra cupiebat, Eundem *Jo. Frider.*
Gronovius, in acerbâ illâ, *Diatr. suæ de Se-*
stertis subjunctâ, de *Salmasii* moribus ac
 studiis, ad *Clementium* Epistolâ, deprehen-
 dit.

4. Et admittere tamen lectionem illam
 ne quidē possunt hi, qui in Lectiones varias
 proni sunt. Ecquis enim crederet? *Ulpia-*
num voci Latinæ Græcam daturum fuisse
 interpretem, hoc modò; *nundinas*, i. e.
ἡγοράς: & obscuriorem quoque multò,
 etiam in Græcò Idiomate, vocem: quæ &
 sarcinam seu onus notat, & negotiationem,
 & lucrum negotiationis, & collectionem
 lucri, & ipsas merces, quibus *nundinæ* a-
 guntur; sed nullibi, ne in Romanâ quidem
 Civitate, *nundinas* notat: in quâ tamen,
 saltim quoad hanc, quam *socii d. l. 69.* inie-
 rant,

rant, conventionem, per *nundinas* potuisse
 intelligi, & intellectas fuisse, *epulas*, ceu in
 dubium, in factō supponit *Ulpianus*; quic
 quid sit, quōd *Cujacius* *L. IV. Obs. 17. se non*
videre, scribat, *quomodo nundinae pro epulis*
possint accipi: (quod tamen vidit, ac vide
 re potuit *Justinianus*: quia sua fecit in
 omnia. *l. 3. §. 10. C. d. Vet. Jur. enucl.*) id quod
 difficile quidem habeat *Wissenbachius*; *Diss.*
33. Part. 1. ad Digesta. cui tamen id omnino
 fatis est. Num enim non facilius dixisset *Ul*
pianus, *merces coemptas*: nisi illæ non intelle
 ctæ, sed *epulae* tantum fuissent, per *nundi*
nas, vocem fatis in eum sensum usitatam
 & in pactō, licet plura per eam *aliàs* signifi
 carentur, ita usurpatam: cum primis quod
 si solum: *epulas*, in textu, omissis vocibus
nundinas, *i. e.*, legeretur: nil quicquam *Ul*
piani Responso ejusque rationi decederet
 quod minus justum illud & immutabile ha
 bendum fuerit.

§. Cum tamen si *empulas*, id est *merces*
 quibus *nundinae* aguntur, substituas: non
 appareat, (1.) quâ ratione, postquam socie
 tas ad emendum inita fuerat, deinde con
 veni

veniri denuò potuerit, ut ille unus emer-
 ret, mercesve cæteris præstaret. (2.) Quam
 causam habitura fuerit actio ex vendito?
 cum socii non potuerint cum ipsò vendi-
 tionem iniisse; neque pars coëmptarum
 mercium, (esto, quòd solus ille curam de-
 inde emtionis susceperit,) aliter cæteris,
 quàm actione pro socio, deberi. Imò præ-
 stare merces, non est merces vendere;
 quamvis ex societate præstandæ dici que-
 ant: at verò hoc non est ex emtione seu
 per actionem venditi, ab eo qui merces ab
 illis nec emerat, nec iisdem illas vendide-
 rat. (3.) Non posset ex pacto illò Socie-
 tati adjectò dari actio alia, quàm pro socio;
 & imò si ex intervallò adjectum fuisset, ne-
 illa quidem, multòque minùs aliena peni-
 tibus dari poterat ex vendito actio; quippe
 quòd & conventio ista, societati adjecta,
 merces, ut illi volunt, ad societatem spe-
 stantes, concerneret. (4.) Facilius est,
 ut *Nundine* id significant, quod tempore
 Nundinarum extrà negotium præstatur; ut
 nunc Epulæ nundinales, donum nundi-
 nale, ipsumque nundinarum tempus:
 quàm ut merces illà voce designentur. Et

B

num

num etiam nomine nundinarum, extra
tempus illarum, merces designabuntur?
quod necesse est utique, si ἐμπολαὶ nundi-
narum synonymum foret. Ubinam verò
tale quid inter Græcos reperitur? Et si
illud reperiri non poterit, cur non potius
vocem genericam Latinam pro interprete
adhibuisset Ulpianus? si vox Græca non spe-
cifica fuisset. (5.) Ineptum fuerat, pacto
convenire, ut à negotio dimittendi essent,
postquam unus ille omnia ipsis præstitisset.
Profectò non illi, sed ipse *dimittendus* erat,
& ipsos dimitti non demum oportebat, qui
jam præstitis præstandis dimissi fuerant.
Non dicam (6.) Istos non diluere, quomo-
do ex vendito agant cæteri, qui solverunt
pretium, emptores scilicet illarum portio-
num, quas ipsis ex coëmptis mercibus præ-
stari oportuit: & nunquid potius manda-
tum & procuratela non fuisset, quâ ille
negotium pro cæteris gereret; saltem ut
non fuerit venditio.

6. Propius ALII ad sensum *Textus* se
advolutos esse, ope *Fornnerianâ*, opinantur
qui per ἐμπολαὶ non merces interpretan-
tur, sed *pretium commodi* ex emptione, ab

unò sociorum susceptâ, sperati. Hoc enim
 lucrum putant vendidisse istum cæteris, à
 curâ emendi dimissis; sicut sæpè ex copiâ
 emptorum augeatur & crescat pretium.
 Proinde *societatem* contractam, & lucrum
venditum esse. At verò quid actione pro
 socio opus fuerat, dimissis à societate reli-
 quis? & num non ita lucri illius una & sola
 fuerat emptio, ut jactûs retis? nec opus
 habebat *Ulpianus* in facto supponere, quasi
 societas adh. duraret: nam Ille *cùm*, ait, *coi-*
retur, & quidem *ad emendum*: nec debebat
 amplius, postquam dimissi jam fuerant re-
 liqui, Societatis habere rationem; novò
 in itò & alienò contractu. Nec enim lucri
 quælibet perceptio, etiam à multis obtenta,
 licèt incerti, protinùs est societas: & tamen
 hic præprimis ex societate agendum esse,
 vult *Ulpianus*; imò super *actione ex vendi-*
to vel maximè responsurus, dubitabat: de
 quo tamen, ex Istorum facto, nullum fue-
 rat dubium. Neque congruit expositio
 illa Deciso *Ulpiani*, qui simul ex facto illò
 pro socio & ex vendito, (non electivè, unâ
 illarum actionum vel alterâ,) agendum vo-
 luit.

7. Quid autem faceret *Heraldus*? quādo emendationem scilicet *Salmasii*, in *Eib. l. Animadvers. suar. ad Ipsum, c. 9.* admittere non vult. Expungit sanè *Is n. 4. pag. 50.* penitus vocem: *epulas*. Et tamen non hoc verbum est *Glossatoris* cujusdam, sed *Ulpiani*; imò *Imperatoria*. Nec potuit non locutus esse Imperator, dum locutus est: potuit locutus esse aliter, si non ita locutus esset. Imò si aliud quàm *epulas*, vel simile quid, *nundina* denotassent, & nunc post *Heraldum* notent: non poterit stare *Responsum Ulpiani*; & novum in *Heraldo* Legislatorem, qui nempe Jura non condant, sed conterat, habebimus. Nec tamen quicquam *Heraldum* juvat ista ejectio. Quid enim melius fuerat, *empulas* cum *Salmasio* reliquisse, si *epulas* concoquere non potuisset; quàm per *Nundinarum* vocem, quod vult *Heraldus*, *merces* intellexisse: quas per *empulas* iste, & cum eo ceteri, *Fornarium* laudantes, plerique intelligunt.

8. Quare cum hinc nullos *Codices* adportet *Salmasius*, nec quisquā fingere Librum possit aliquem, post tantam *Actorum* diligentiam, & pretium paucorum Exemplarium

Quid

Par

Pandectarum, qui aliter legat, quàm *epulas*.
 (Tanta scilicet in hoc nodò est pervicacia
 Lectionis, & tanta Legis renitentia!) Idcir-
 cò *Hugo Grotius*, qui sacra textuum nostro-
 rum attrectans, non *flores*, sed ausùs inanes,
 sparsit, pro: *nundinas*, id est, *epulas IIIIdia-*
nas seu *quatríduanas epulas*, substituit. Ve-
 rùm sic necesse est, ut Ille *voculas*, id est, eji-
 ciat. Imò Codices *Pandectarum* origina-
 rii, quos habemus singulos, non aliter quàm
nundinas, id est, disertè legunt: neque con-
 jecturam illam, quam & *Salmasius* respuit,
d. l. p. 179. cœtus Criticorum probabili-
 tate aliquâ ornabit; utut *JCtorum* non in-
 terfit, utrum ad quatrídium *nundinæ*, an
 ad novendinum & ultrà promissæ fuerint;
 saltim *H. Grotius* apud Romanos *JCtos* in-
 ventò suò gratiam inicit nullam; (quod nec
 Ipse cupit fortassis:) cùm nec illi possint
 vel debeant aliud ibi, præter *nundinas*, in-
 telligere: & omnia illis difficilia per Le-
 ctionem *Grotianam* remaneant; tantùm
 quòd *epularum* significatum *Grotius* voci
Nundinarum tribui non potuisse, existi-
 met.

9. Denique *Tabor*, in *Diss. quâdam Hen-*

rici Meureri, de eo quod inter socios iustum est. c. IV. ad MSC. quoddam provocat, quod quartum retrò seculum excedere traditur. In eò reperiri: *nundinas idem epulas præstaret; & nundinas præstaret, idem esse putat, ac merces coëmeret, ut reliqui nihil habuerint ex negotio, dimissi scilicet; indeque iste præstaret nundinas illas seu merces, epulas, & omnem operam: dum reliqui merces ei aliquas pro certo pretio commisissent; quod cum ipse non solvisset, illi cum actione ex vendito convenire poterint. l. 13. §. 20. d. A. E. V. junct. l. 74. præ Socio.* Mendum satis antiquum, in eò Codice! qui nec seculis secuturis invalescere adversus Codices anteriores poterit: quod non immeritò *authenticos* in hunc usque diem agnoscere oportuit: quique certum nobis & indubium *Jus reconditum* faciunt.

10. Inde statim prodit manum labentem illa scriptio. Nam (1.) adversa est texturæ sermonis. (2.) Facilius scribere potuisset: *nundinas, item epulas, nî maluisset nundinas idemque epulas.* (3.) Merces hunc præstare vult textus; sed Interpretès eum

ista

istas à reliquis accipere. (4) Dimittit à ne-
 gotio, quod illi ne quidem attigerant. Imò
 (5.) *Ulpianus* solùm disquirat de omissione
 præstationis *epularum*. (6.) Si ob nundi-
 nas non præstitas actione pro focio, & ob
 non præstitas epulas, actione ex venditò,
 conveniendum illum unum, respondisse
 dicas *Ulpianum*: non videtur, cur non
 potiùs ex vendito, ob nundinas seu merces
 non præstitas, conveniri debuerit? Quòd
 si verò nundinas accipias non de omnibus
mercibus in societate, sed de *quibusdam*:
 nihilominùs ille unus, ex mente Interpre-
 tis, non merces debebat præstare, quod ta-
 men vult textus; sed pretium pro merci-
 bus istis ei commissis; & ad hoc conveniri
 actione ex vendito. Quid etiam (7.) quòd
 h. m. dici non possit, num ad merces, num
 ad epulas non præstitas, in *textu* respicere-
 tur; & quò nomine una vel altera, vel u-
 traque actio, danda sit. Nec ergò *Ulpia-*
nus per *nundinas* diversum quid ab epulis
 intellexisse videri potuit.

B 4

CA-

CAPUT III.

Nil etiam mutandum in
 verbis: eosque à negotio dimitte
 et; nec metathesin in verbis fi
 nalibus admitti posse.

1. Nomini suo meliùs prospexisse, qui, textu inoffensò, eum non assecuti fuerint; quàm quos, eum temerantes, multò tamen majores obruerint errores.
2. Esse Interpretis, retinere & *nundinas*, i. e. *epulas*: & eosque à negotio dimitteret.
3. Malè *Cujacium* legi vellet: *ad negotium dimitteret*; eumque secutos, *Timeum* & *Antonium Fabros*, nuperque *Schilterum*; & jam antè *Arumæum*, iterumque *Salmasium*.
4. Quin & *VVissenbachium*, qui Latinum satis censeat *Cujacianum* illud, & quò sensum aliàs difficilem eluctari liceat.
5. Quomodo dimissioni illi præstationem epularum jungat *Timeus Faber*.
6. Nec non *Arumæus*. Sed *Salmasio* non videri Latinum, illud: *ad negotium dimitteret*.
7. Et tamen id locutum non esse *Ulpianum*. Quod nec ita dixisse poterit; multiplici ratione.
8. Tò *Præstare* etiam istos simul trahere in sensum reprobum.
9. Non meliùs *Halobandrum*, qui legi voluerit: eosque *ad negotium dimitteret*. Et quartò istud locum habere non possit.
10. Imò ne sic quidem, omnibus licèt hisce correcturis admissis, super

IN ADJUNCTIS, INTEGRITAS. 23

rari posse difficultates
textui implexas. Hinc
Freherum ad transpo-
sitionem verborum fi-
nalianum se convertisse.
Quæ tamen nec facto

congruat, neque juris
rationi conveniens sit;
de cætero æquè indigna,
atque cæterorum cor-
rectio.

I.

Sicut autem hos, qui Ulpianum in
hac Pericope exponere ausi sunt, ad
unum omnes Ipsum haudquaquam
assecutos esse, omninò evincitur: Ita citrà
dubium minor eos gloria manet impensæ
operæ, qui manûs textui violentas adhi-
buere; quos inter non modò illi sunt, qui
in verborum: *nundinas, id est, epulas*, im-
mutatione, eaque variâ, effugium difficul-
tatum quæsivere; sed & quibus, admisâ li-
cèt hâc correctione, ne dum tamen reliqua
Textûs in expedito esse visa sunt.

2. Quemadmodum verò non est hæc
Interpretatio, quæ Textum alium effingit
ab eo, quem Authenticum exemplar loqui-
tur. Ita ne quidem Correctionum illarum
ulla talis est, quæ si non in doctrinam lega-
lem impingit, saltim reliqua ejusdem Ul-
piani non unâ destruat, aut multò magis
rem involvat. Cur enim *Nundinas, i. e.*

B 5

epu.

epulas, Ulpiano relinqui oporteat: satis p[ro]nas
to evidens est; nec minori fiducia p[re]s[er]vato
retinemus verba: *eosque à negotio dimit*
teret.

3. Cujacius autem, quia intelligere se
non posse fatetur, quid sit *à negotio dimit*
tere: idcirco legere mavult: *ad negotium*
dimitteret, h. e. ad nundinas ablegaret
Idem sequitur *Timeus Faber*, J.C. olim
Franckeranus, in *c. 17. Antiqu. Jur.* ut &
Antonius Faber, & cum illis nuper admo
dum, in *Exercit. XXIX. §. 18. ad Pandectas*
Schilterus; postquam *Arumeum* quoque
Cujacii in idem placitum pertraxit auctori
tas, atque paria cum illis facit, qui cum ne
mine paria fecisse vult, *Salmasius*.

4. Equidem *Wissenbachius* Latinè satis
dici scribit: *ad negotium dimittere*; cum
idem sit, atque: *ad negotium mittere*. Quid
verò sit: *à negotio dimitteret*, in *tx. Floren*
tino: illud utique difficile esse, cum *Cuja*
cio fatetur. Itaque *Cujacius*, Lektionem se
immutatâ, *ad negotium dimitteret*, idem
esse scribit, ac: *ad nundinas ablegaret*; cum
que eò citatus ille *Timeus Faber*.

5. Hic etiam, quia, ait, præstare nundi
nas

nas, Latinis est, non tantum epulas nundinarias, sed & sumptum reliquum præbere: hinc ille, qui præstare nundinas promisit, a symbolos indemnesque fore cæteros, in se recepisse, eosque tali modo ad nundinas ablegasse, videtur.

6. Eadem series expositionis ap. *Arumæum* extat, *Diss. XII. ad Pandect. tb. 15.* Tres coiére focii ad emendum, ut unus præstaret sumptus, non solum epularum, sed & rerum emendarum; & hoc pacto interpositò eos ad negotium dimisit, h. e. ad nundinas ablegavit. *Salmasius* item: *ad negotium*, h. e. *ad negotiandum*, interpretatur; atque scriptas esse addit eò tempore *Pandectas*, quò lingua Latina jam in Italicam desciverit.

7. At verò, cur non *Intis Pandectarum* lectionem intactam reliquerat *Salmasius*? & quid hoc pacto Latinum magis est, quàm à negotio quem dimittere. Nimirum frivola est isthæc immutatio: *ad negotium dimitteret*. Nani (1.) in hâc parte conventionis nil quicquam habetur, de præstandâ pecuniâ pro nundinis: imò (2.) nundinas præstare, nullibi est idem, quod pecuniam
ad

ad merces dare. (3.) Nundinas ipse textus
 exponit de *Epulis*; non etiam de negotio
 seu mercibus negotio comparandis: nec
 quicquam penitus de negotii præstatione
 habet; sed de dimissione à negotio. Non
 etiam (4.) in facti specie dicitur, quòd nundinas
 eò sensu non præstiterit; sed solum
si epulas non præstiterit. (5.) Dicitur à ne-
 gotio *dimittere* eum debere reliquos, non
 ad negotium *dimittere*: & si (6.) finita est
 societas; ut innuere videbatur istud *dimittit*
tere à negotio: quâ ratione ad negotium
 poterunt dici dimissi esse? & quomodo
 (7.) *ad nundinas*? cum tamen ille *præsta-*
re nundinas debuerit, eosque *à negotio di-*
mittere; scilicet ab hoc *dimittere*, quod
 ipse præstabat? (8.) Dicitur: *si eas non*
solverit, etiam ex vendito agi, i. e. si non
 solverit *epulas*. Ob hoc enim unicè quaeritur,
 quânam actione agi oporteat. (9.) Si
 pro epulis & nundinis (seu mercibus nundinariis,
) præstandis sumptus se daturum
 promisit socius: cur cæteri dimitti se passi
 sunt? ne quidem *pecuniam in epulas* ab
 ipsò accipiendò.

8. Etenim *præstare*, non est fidem dare

de solvendo seu restituendō; sed h. l. est
 solvere: *si eas eis non solverit.* (10.) De
 præstando epulas agitur; non de præsta-
 tione *pecunie pro epulis*: aliàs non potuif-
 set dari actio ex venditō; cū tamen ipse
 epulas vendidisset. (11.) Convenit spe-
 cialiter, ut unus reliquos dimitteret à ne-
 gotio: qualisnam vero fuerit *societas ad
 emendum?* ut unus *reliquos* dimittat ad
 negotium seu *ad emptionem.* (12.) Idem
 qui epulas non præstat, reliquos dimittit.
 Proinde si non præstat ille, quod conven-
 tione adjectâ placuit, jam ad societatem
 dirimendam venit, & ab ipsō pendet illa
 dimissio; non quidem ex ipsâ societate, sed
 ex promissō *præstationis Epularum.* Quin
 itaque potius intemeratam servemus & in-
 violabilem *Lectionem Florentinam!*

9. Neque verò melius quid suppedi-
 tant *Norici Codices*; ex quibus *Haloander*:
eosque ad negotium admitteret. Quid e-
 nim ille unus *admitteret* ad negotium re-
 liquos, jam tum societati æquè innexos?
 aut quomodo admitteret ad negotiandum
 ob societatem? qui ejus rei potestatem
per pactum habebant. Et quid denique
 hoc

hoc ad epulas, si illas præstaret, ut tunc ipse
ad negotium admitteret? non aliter.

19. Quicquid tamen horum sit, & ad-
missis licet omnibus hisce correcturis, non
tamen usque cessant difficilia illa, quæ Tex-
tum *Ulpiani* urgent. Quocircà sicut *Cuja-*
cius & cæteri textum corrigunt: ita *Mat-*
guardus Freherus Lib. II. præf. c. 29. trans-
ponit verba Textus finalia, hunc in modum
Et pro socio, si eas is non solverit, Et ex ven-
dito cum eo agendum est: ne, inquit, ad hanc
conditionem utraque actio referri videat-
tur. Quid autem, quòd ad facti hanc
speciem ipse *Ulpianus* utramque actionem
retulerit? & num non actionem ex ven-
dito, ad conventionem hanc *super epulis*.
Quin & liquidò evinci potest, quàm
hæc ipsa frivola sit & inanis *Freheri* dispo-
sitio: quòdque & menti *Ulpiani*, & imò
ob hoc ipsi Juris doctrinæ, adversa sit. My-
steria mera diceres, nec unam *crucem* Le-
gis illius *Ulpianæ*: nisi verò sensus ejus
liquidissimus, & plus quàm apertus fo-

ret.

CA

CAPUT IV.

Florentinum Pandectarum exemplar nullibi corruptum esse.

1. Geminum esse Florentinum exemplar. Sed Medicum esse, quod respicimus, à Justiniano profectum. 2. Hoc ubique sincerum esse, nec corruptum in hoc Tx. L. 69. uti nec in quinque locis illis, quos VVissenbachius sanos esse non posse, opinatus est.	3. Non esse desperatam. L. 15. d. Donat. 4. Non l. 34. §. 4. d. Jurejurand. 5. Non etiam l. 9. d. divers. temporal. prescript. 6. Nec L. 21. §. 2. d. Actionib. Emt. Vend. 7. Denique sanam esse l. 20. §. 5. Qui Testam. fac. poss.

Codicem Medicum PANDECTARVM (nam & alium quendam Florentinum ad S. Crucis memorat Laurent. Theod. Gronovius, in Emendat. Epistolar. Justiniani de Pandectis, ad Antonium Magliabechium, c. 13. & 20.) ejusve duo Volumina, ab auctoritate Justiniani esse; (in quod ipse etiam Gronovius c. 11. propendet:) ac ætate non tantum ejus, sed & jussu conscriptum,

ptum, probabile habent Viri maximæ auctoritatis.

2. Hoc Manuscriptum incomparabile, hanc vetusti & sinceri calami memoriam fidemque, has denique *sanctissimas* Justiniani in Codice aureo reliquias, ut idem *Gronovius c. 7.*, nullibi, (nec etiam in *l. 69. pro Socio.*) præterquam in quinque locis, corruptas esse, credit & ipse *Jo. Jacobus Wissenbachius; l. Diss. XXIII. ad π. n. 8.* incredulus ille Antiquitatis Legalis æstimator, qui tot nobis *Antinomias* relictas voluit: ut cum sæpè locorum difficilium conciliationem apud *Alios* non reperiat, neque *ope suâ* rem meliùs juvare possit, ad abjectum istud & indignum Interprete asylum *Antinomia*, & sic *incerti juris*, confugiat. Fortassis tamen illis quinque Locis & Sextum istius *Legis 69.* additurus fuerat; si expositioni illi, quam ipse in eam Legem tradidit, acquiescere neminem posse, rescivisset. Uti verò genuina est in *d. l. 69. pro Socio.* Florentina lectio: ita nec in quinque illis, quæ cum aliis *Wissenbachius* atrò carbone, notavit locis, quicquam ejus est, quod emendari possit aut debeat. Sunt

illa l. 15. d. Donat. l. 34. §. 4. d. Jur. jur. l. 9. d. divers. tempor. prescript. l. 21. §. 2. d. A. E. §. l. 20. §. 5. qui testam. fac. poss.

3. Nec enim, nisi mutes lectionem, desperata res est (I.) in l. 15. de Donat. licet alibi quoque II. Diff. ad π. n. 10. Wissenbachius, Lectionem Florentinam in eâ l. 15. falsam & ineptam esse, dicat, & cum Haloandrus: si pro nisi, substituendum esse, velit. Optimè Marcianus: Post Contractum capitale crimen donationes factæ non valent, ex Constitutione Divorum Severi & Antonini, nisi condemnatio secuta sit (non crimen commissum: nam non potest non sibi qui crimen; sed) donationem. Videlicet condemnatio donationes, utut post crimen, iure factas non irritat. Habet enim rerum suarum administrationem adhuc is, qui in reatu constitutus est: l. 46. §. 6. d. Jure Fisci. nec modò ad hoc, ut solvi ei possit, d. l. §. 41. de solut. verùm etiam aliàs, ut d. l. 46. §. 15. pr. qui & à quib. manum. & imò ut donare ipse queat l. 7. d. mort. caus. donat. quòd donatio inter vivos protinùs perfecta sit. (Donatio autem mort. r. ut im- perfecta, morte scil. nec dum secutâ, æquè

G ac

ac testamenta & Legata, per subsecutam
 condemnationem removeantur. *d. l. 7.*
 Unde non solum ea, quæ ante tempus crimi-
 nis, verum & quæ ante proscriptionem
 (quod non advertit *Wissembach. d. l.*) ad
 mulierem à marito pervenerint, apud eam
 firmiter manere debent. *l. 9. pr. C. d. Bonis
 nis Proscriptor. junct. d. l. 15. pr.* Tam-
 tum si in Fraudem Fisci probari possit
 (quod fieri utique debet,) patratum
 cæt jam crimine, susceptum quid esse, un-
 de bona diminuerentur: illud non valet
*d. l. 7. d. mort. c. donat. § l. 45. pr. d. Jur
 Fisc.* Quid enim si quis manifestariò de-
 liquisset? *v. l. 11. §. 12. d. Act. E. Vend.* Quid
 si certus de poenâ suâ quid Fisco subducat
 audeat? *d. l. 15. pr. l. 7. §. 2. d. Bonis damna
 l. 8. §. 2. junct. §. 3. d. Manumiss.* Quid item
 si non tantum in reatu constitutus, verum
 insuper criminis postulatus sit? *v. l. fin. d.
 Bonis eorum. d. l. 8. §. 1.*

4. Porro desperata res non est (II.) in
 lectionem mutes, in *l. 34. §. 4. d. Jur
 jurand.* ceu nec mutari quid uspiam de-
 bet, ad ductum Librorum Basilicorum
 Utrique *Giphanus*, qui in *Syntagm. Feuda*

Str

Strudiano XI. 3, 5. adducitur, stante lectio-
 ne Florentinâ, suppetias ferre non potest.
 Quî enim de *Juramento Calumnie Justiniano Lex 34.* intelligi posset? quæ aper-
 tissimè de juramentô *Calumnie* eò loquitur,
 quod *Juramenti judicialis antecedanum*
 est. Istud enim est *Hoc jusjurandum ca-*
lumnie, de quo modò dixerat *Ulpianus*.
 (*Lib. 26. ad Edictum.*) De quò & Idem *Ul-*
pianus Lib. 10. ad Edictum: Si Patronus de-
 ferat Jusjurandum libertæ suæ, deferentem
 de calumniâ jurare non debere. *l. 16. eòd. tit.*
de Jurej. iterumque ex eòdem Libro 10. in
l. 7. § 3. d. Obsequ. Parent. & Patron. prest.
 Nil itaque ad nos *Giphanus*. Cæterùm
 nemo rectâ cum ratione asseverare potest,
 eundem *Ulpianum* in *l. 34.* (ipsisque illis
ad Edictum Commentariis,) statuisse, quòd
 Parentes & Patronos illud idem Juramen-
 tum subire oporteat, ut illis hoc, eò sensu
 scilicet, non remittatur: & vicissim aliis lo-
 cis illor. *Commentariorum* Eundem è dia-
 metro diversum docuisse. Nos verò, in-
 temeratum relinquentes textum *Floren-*
tinum, irrefragabiliter *Ulpianum*, ad locum
Syntagmatis jam laudati, in *Analect. pag. 95.*

interpretati sumus. Nam licet *remittere* juramentum, vulgari sensu, ipsique *Paulo*, usurpatò, in *l. 8. §. 5. qui satisd. cog.* ubi etiam de *Parentibus & Patris* loquitur, (quamvis de *Juramento calumnie aliò*,) idem sit, quod immunem haberi ab eo præstandò. Tamen nostrum significatum Idem *Ulpianus*, quem nos exponimus, habet in *l. 3. §. 2. Stellionatus.* ubi *remittere* idem est, quod in locum ejus *reponere, substituire*: eumque sensum rectiùs admittit Juramentum hoc calumniæ, quod non *solitarium* est, ut *alterum* illud, de quò *Paulus* agit; sed *respectivum* ad Juramentum *Judiciale delatum*. Nam ita rectè dicitur: Si *Parens* filio Juramentum *Judiciale* detulit: non potest filius, in vicem ejus Juramenti, quod ipsi delatum est, juramentum calumniæ arripere, istudque *retro mittere*, ut prius illud præstet Pater deferens. Accedit, quòd aliàs quoque dicamus *remittere* ipsum Juramentum *Judiciale*, ut potius id præstet is, qui istud *detulit*; quamvis non præstet aliter, quàm *in contrarium* ejus *super quo* is antè referenti seu remittenti illi jusjurandum *detulerat*.

§. (III.) Desperata res non est in *l. 9. d. divers. temporal. prescript.* nisi pro *rebus mobilibus* (quod tamen & *Basilica* retinent:) cum *Accursio*, *Cujacio*, & reliquis legamus: *in rebus soli*, quippe quòd difficultati huic, cui hodienu[m] Interpretes diligentissimi immoriuntur, ex *Historiâ Juris* nostri probè succurri queat. Uti enim rerum *mobilium Usucapio* primitùs *L. XII. Tabb.* introducta fuerat: neque tempore poterant acquiri res *immobiles*, ut nec *incorporates*, veluti *servitutes*, *l. 10. §. 1. d. Usurp. & Usuc. l. 43. §. 1. d. A. R. D.* imò nec omnis generis res *mobiles*, nec ullæ citrà *requisita Legis XII. Tabb.* Ita postquam, deinde *Principum Constitutionibus* effectum est, ut res *immobiles*, exceptis *Provincialibus*, saltim *longâ possessione*, acquiri possent, hoc est, ut non quidem earum *dominium* aut *vindicatio*, nisi tantum utilis quædam, (de quo tamen & ipsò dubitatum fuerat. *l. 8. in pr. C. d. prescript. 30. vel 40. ann. l. 13. §. 1. d. Jurej.*) per ipsam adveniret, ac in *exceptione* potius, ipsâque *possessionis* tuitione, *l. 2. C. in quib. caus. cess. long. temp. prescript.* cerne-
 retur:

retur: quâpropter etiam non usucapio, sed *præscriptio longi temporis*, item *longæ possessionis*, nec non *diutinae possessionis*, add. §. 9. *Inst. d. Usucap.* appellata fuit:) Hinc deinde eadem præscriptio ad *servitutes*, l. 10. *si servit. vind.* & non minùs ad res *mobiles*, illas scilicet *quæ usucapi non poterant*, de quibus *unicè l. 9.* loquitur, deducta est. De illis enim, ut non minùs ad eas *præscriptio illa extenderetur*, omninò opus fuerat *Rescripto*, qualia *Antonini* sunt, in *d. l. 9.* Donec postmodùm rerum istarum *mobiliùm aliqua* ad ipsam quoque *Usucapionem* redigerentur. Quò pertinet *Dioctet. & Maximin. Constitutio*, in *d. l. 2. C. in quib. cc. cesset long. temp. præscripte.* Ibi: *In servorum proprietatis negotio*, cùm *Usucapio* locum habeat, ad quæstionem *longi temporis præscriptionis superfluo* perveniri. Proinde sicut in *mobiliùm rerum acquisitione*, quæ tempore fit, *præscriptio* illâ *diutinâ* non indigemus: nisi ubi vel nunc etiam sub *usucapionem* non cadunt, vel antehac *immobiliùm Jure* habenda fuerant; ut sunt *servi seu mancipia prædiis affixa*: tanquam eorundem *accessio* quæ-

quædam. *l. 6. §. 1. C. d. Secund. Nupt.* ibi:
immobilium rerum & mancipiorum. l. 14.
pr. C. d. SS. Eccles. Nov. 7. pr. Prefat. & c.
unct. l. un. C. de Usucap transform. ibi:
vel esse intelliguntur. In his enim, l. 3. d.
divers. temporal. præscript. Modestinus
 ait: longæ possessionis præscriptionem tam
 habere locum, quam in ipsis prædiis; idque
 manifestum esse. (quem itaque textum
 Giphanius in *C. Cod. ad l. 1. C. d. Furt.* ma-
 lè tradit, idem facere cum *l. 9. eod.*) Nam
 illa mancipia ne quidem absque prædiis a-
 lienari, *l. 7. C. d. Agric. & Censit. l. 112. pr.*
d. Legat. 1. neque sic alienata præscribi, ne
 quidem longò tempore, possunt. *d. l. 7. C.*
d. Agric. & Censit. (quem textum non vi-
 dit Zasius, quando ad *l. 3. d. divers. tempe-*
ral. præscript. mancipia, scribit, seorsim à
 prædiis usucapi longò tempore: quoniam
 connexio prædiorum illis qualitatem hanc
 affricuerit.) Ita ineptè satis *Legi 9. pro*
mobilibus, res soli substernuntur; siquidem
 in rebus tantum mobilibus opus fuerat Re-
 scriptio; in rebus soli iam antè præscriptio
 diutina possessionis obtinebat, & imò ob il-
 las unicè inducta fuerat.

6. (IV.) Nil desperati est in *l. 21. §. 2. d. Action. Emt. Vend.* Nam si in corpore & substantiâ consentimus, & solum in qualitate, eâque naturali, dissentimus, omnino emptio est. *d. l. 21. §. 2.* (ubi malè cum Haloandro, Augustino, Cujacio, Hotomanno & al. legeres: *emptionem non esse*; reclamationibus nempe textibus parallelis,) *l. 9. §. 2. l. 10. l. 11. §. 1. d. contrahend. empt.* Quod si verò dissensus vel error in ipsò corpore aut substantiâ occurrat: ita utique nullus est emptio. *d. l. 9. §. 2. d. l. 11. §. 1. l. 14. l. 4. eod. tit.* Indeque nec actio empti venditori competit, *d. l. 41.* quamvis hoc ad eundem titulum Gabriel Mudeus existimaverit. (nisi v. e. parte tantum erratum sit. *d. l. 14.*) Eamque disceptationem, de errore circa emptionem venditionem, adeò accuratè abolverunt Jcti Romani, ut Franciscus Commanus *Lib. VII. Commentar. c. 6. §. 5.* ne latum quidem unguem ab illis recedendum esse moneat.

§. (V.) Denique in *l. 20. §. 5. qui Testam. fac. poss.* vjaovius iterum & Hotomannus legendum esse censent: *adhibere non posse* nec quisquam est, qui hâc in re suppetia

ferre audeat. Adeò ut ipse quoque *Jacobus Gotbofredus*, in arduis *ad l. 1. Cod. Theodos. ad L. Jul. Repetund.* moliminibus *Tom. III. p. 209. b.* necessum sibi fore putaverit, fateri, quòd ab *Ulpiano* in *d. l. 20. Paulus* in *l. 13. d. Testibus.* dissentiat. Et tamen usque perstat non modò *Florentina Lectio*, (quam nec vellicat *Gotbofredus*;) verùm etiam nos utrumque *Juris C.* hâc in parte in *Analect. ad §. 6. Inst. d. Testam. ordinand.* arctissimè conciliavimus. Et ex hoc tempore non ampliùs *disconveniunt*, nec *disconvenire* unquam potuerunt *Ulpianus* & *Paulus*, solidissimi *JCti*; quin potiùs ubique eadem sentiunt.

CAPUT V.

Qui retinent *Lectio* nem
Florentinam, eos in expositione
 singularum ferè *vocum*
 cespitare.

1. *Schifordegherum* rei me-
 deri velle, si modò intel-
 ligi possit, quidnam sint

epula nundinaria. Re-
 liquos etiam ceteris
 affici.

¶

2. *Epula*

2. Epulas *nundinarias* legi velle *Cujacium*, ut necesse non habeat *nundinas* exponere per *epulas*. Quid *nundinarius*, *nundinalis*?
3. *Nundinae* Latine satis significant *epulas*. Quid *nundinae* in l. 3. §. 2. d. *Feris*. (Aliter ac *Schil-terus*.) Quid aliàs vulgari sermone.
4. Non *annonam*, quæ mercatum subeat, per *nundinas* designari; verùm has ad *epulas* referri, quibus pascendi quidam fuerint.
5. *Privatas* non modò, sed & *publicas*, intelligi *epulas*: gratis adferre *Schil-terum*.
6. Inanes esse *Schifordeg-heri* suppetias ad expo-
nendum *epulas* ex l. 20. §. 1. d. *annuis* & *mens-*
legat.
7. Nil penitus ibi de *epulis* nec *nundinae* ibi quicquam aliud, quàm tempus *nundinarum*.
8. *Eundem* perperam intel- ligi velle in nostrâ *Leg-*
epulas, quæ in *accessio-*
nem emtionis veniunt: quod multiplici ratione evertitur.
9. Quid sit *præstare epulas*, *Mornacius* adducitur.
10. *A negotio dimittere* non esse, molestiam parandi *fociis* *epulas*; non etiam parandi *venditoribus*, ut *Schifordeg-herus*. Neutrum, ne *negotium* nec *dimittere*, ad *epulas* pertinere, aut pertinere posse.

I.
Porrò locum istum in nostrâ l. 69. pro *soc.* ubi scilicet *nundinae* per *epulas* exponuntur, tam malè affectum esse, Vindex ille Antonii *Fabri*, *Casparus Schifordegberus*, *Lib. III. Tract. 28. qu. 13. ad Ipsum, in fin.* quiritatur, ut vix ulla spes eundem interpretandi supersit; & tamen

ne & ipse de suâ industriâ desperasse cen-
 seatur, in *Lib. II. Tr. 17. in fin.* si, quid
nundinariae sint epulae? convenerit, totam
 Legem ritè & rectè explicari posse, putat.
 Equidem is cum *Magistro* suo, *Lectioem*
Florentinam retinet: Qui verò eandem
 quoque servant *reliqui*, non modò in *nun-*
dinis, sed & in *prestatione*; nec non in *ne-*
gotio, ut & in *dimittendò*, & quid quâque
 harum) vocum indigitetur, æquè labo-
 rant.

2. *Cujacius* autem in *Observat.* se non
 videre, ait, quomodo *nundinae* pro *epulis*
 accipi possint; & ne *Ulpianum* (imò ipsum
 Imperatorem, qui sua fecit omnia, *l. 3. §. 10.*
C. d. V. j. E.) vereri necesse haberet, vel ob
 hoc immutare textum; & *nundinarias epu-*
las, legendum voluit; ceu *Forum nundina-*
rium habetur ap. *Plinium*, *VIII. H. N. c. 51.*
 (nam *nundinalis coquus* ap. *Plautum*, in
Aulul. act. 2. sc. 4. v. 45. non is est, ceu *Wis-*
senbach. n. 9. in π. Disp. ad d. l. 69. opinatur,
 qui *nundinarum* tempore coquit; sed imò
 alium sensum habet:)

3. Cum verò *Ulpianus*, qui æneò qui-
 dem seculò, cum *Pomponiò*, *Paulò*, *Papinia-*
 nò,

nō, & *Modestino* vixit, nec tamen ullus horum
 rum Latinitate erubescendā usus est, hanc
 vocem *nundinarum* absolutam, pro *epulis*
 interpretatus sit: quem etiam significatum
 habuisse vocem illam, inter omnes, & cum
 primis hosce, quorum illud pactum *in d.*
 69 fuerat, eò minus dubium est, quòd
 aliàs *nundinae*, absolutè positæ, quid aliud
nundinarium, seu quod *ἀγοραῖον* foret, com-
 notarent; ut in *l. 3. §. 2. d. Feriis.* (quæ
 jusdem *Ulpiani* est,) ubi: *nundinarum* no-
 mine acceptum, non solum acceptum
 detur illud intelligi, uti carior *annonæ* fieret,
 cum *Schiltero*, *Exerc. VII. π. tb. 29.*
 rum undecunque *difficilior mercatus* red-
 deretur; & nunc etiam nobis *zur Mess-*
oder Kirchmess, *epulas*, ut & *donaria*, et
 demque Gallis *la foire* innuat.

4. Neque verò, ut longius rem petam
 sinè arbitro, cum *Dionys. Gothofredo*, com-
 sultum est, qui *mercatum* pro *annonâ* sæpe
 accipi, & *ἀγορῆς species* esse *annonarias*, ob-
 servat: cum tamen aliàs *ἀγοραῖ* commer-
 cium significant. Saltim hęc loco non
annonam, ut *mercatum* vel *nundinas* sub-
 sed ad *epulas*, quibus aliquis pascendus est

resp

respicitur. Et tamen hîc iterum variè dis-
sident.

5. Schilterus *d. l. § Exerc. XXIX. cb. 23.*
epulas de *privatis* non modò, (& illis qui-
dem, quas nos *Weinkauf* appellamus,) sed
& de *publicis*, accipi posse, ex *Rosino IV. A. R.*
c. 15. 17. & aliis, operosè tradit. Quod ta-
men quò minùs de *publicis* admittatur, ipsa
formula conventionis prohibet: *ibi: ut e-*
epulas reliquis prestaret: eis solveret.

6. *Quin & Schifordegberus d. L. III. Tr.*
27. q. 13. inane laborantibus, ex *l. 20. §. 1. d.*
annuis legat. § fideic. quem locum (Scevo-
le,) omnes fugisse, ait, subsidium adfert:
quasi ex illò constet, *nundinas* etiam alibi
in *jure nostrò* epulas denotare. Ipse verò
nundinas ibi pro dapibus & epulis, quas
Diis suis, anniversariâ interjectione jejunis,
Veteres in templis apposuerint, accipit, ex
Wolffg. Lazio XI. Antiquit. Rom. c. 5. & Guilb.
Stuckio I. Antiqu. Convival. c. 37.

7. Sed jejunè nimis! Nam ibi *Sacerdoti*
& *bierophylaco & libertis*, qui in illo templò
erant, danda voluit *Attia*; & decem danda
voluit, & *donaria* voluit: & frustra dubi-
tarum

tatum fuisset, num danda essent solùm illi Sacerdoti, & cæteris, qui nunc erant; an ministerio: si *Diis* exinde quid parandum fuisset. Nil etiam ibi de epulis, sed solùm *decem denariis*, solvendis, *die nundinarum* (illarum quidem,) *quas ibi*, in templo, *Atticus* posuerat, seu determinaverat. Num igitur dies nundinarum est epularum? imò tempus ibi tantum, nil ultrà, *nundinae* significat.

8. Interea *Schifordegberus* quoque ipse *Qu. 13. & seqq.* saltem in *l. 69.* epulas accipit non publicas ejusmodi & solennes; sed quæ *in accessionem emtionis* dari, nobis quoque *Weinkauf* appellari, solent. Quamvis enim, inquit, societas ad emendum re empta finiatur; *l. 65. §. 10. pro soc.* tamen pactum adjectum adh. socium epulas præstare oportuit. Sed istud quidem merito reprobatur. Non enim hîc est emptio una sed *negotium*; sunt etiam *nundinae*, & nundinis epulæ: nec præstantur, seu solvuntur epulæ *alii* quoque unâ parti *benefici*, sed solùm *emptoribus*: & præstantur eas *reliquis*, nulli *venditorum*. Neque etiam *finem impositum* societati seu negotio

illud dicitur, dum epulæ præstandæ sunt; quin potius eâ durante & unâ negotiô, præstari debuere ipsis, qui negotiabantur. Quòd si deinde illud: *dimittere eos à negotio*, ad societatis negotium pertinet: superfluum illud foret; admisâ *Schifordegberi* expositione; postquam societas jam finita esset, cum epulæ præstari deberent. Non dicam de *actioibus* in *ix.* propositis, quàm illæ ad hunc significatum, factique speciem inde formatam, malè quadrent: cum plus satis jam dictum sit de *nundinis*.

9. Quid verò est *præstare epulas*? Non quidem est simpliciter, quod facere epulas, *l. 17. §. 4. d. Cond. 5. Dem. l. 122. pr. d. Leg. 1.* sed facere pro pretiô, ut in *l. 14. §. quem adm. servit. amitt.* saltim ut tempore nundinarum unus ille curam epularum susciperet. *Mornacio* est *defrayer* durant le temps de la foire, quem laudat *Wissenbach. v. 11. d. l.* & ut vel solus impensas nundinarum, seu epularum, ferret.

10. Num verò: *eos à negotio dimitteret*. idem sit, ac per epularum præstationem, efficere, ne reliqui negotiô illô molestarentur; an, ut ob impensas eas, à venditoribus mer-

mercium, quibus epulæ insuper, ceu accessio, ex *Schifordegberi* mente, debebantur, *negotium non paterentur*: facile resolvi poterit. Nam *negotii* vox penitus ad epulas non pertinet; ut nec *dimissio*, ad nexum aliquem præstandi epulas: & neuter sociorum ad illas alteri præstandas tenebatur; ut nec omnes aliis: cum nec de accessoriis illis epulis *b. l.* agi evictum sit. Quin imò *dimittere* non poterat è nexu socios suos unus ille, cui non obstringebatur; sed dimittendos eos oportuit à Venditoribus. Cur denique dixisset *Ictus*: *si eas eis non solverit; & non potius, si eos non dimiserit, non liberaverit?* Quapropter illud: *eosque à negotio dimitteret*, nec ad epulas pertinere oportebit, nec ad reliquos, ceu *creditores*, quos per epularum præstationem à se dimittat unus ille earum debitor; ut in *l. 10. §. 1. que in fraudem credit. l. 28. de pact. dotal. l. 3. d. separata*. Atque hæc ferè sunt, quæ, illasò etiam manente *textu Florentino*, ab *Interpretibus* variè explicantur; quorum tamen nullus est, qui sufficiat.

CAPUT VI.

Non dari actionem pro socio ob epulas non præstitas; non etiam dari actionem illam Ulpiani ex vendito, adv. unum illum socium, extraneis mercium venditoribus.

Plurimum refert, utramque actionem in casu d. l. 69. agendum sit.

Dare aliquos, ob epulas, ex pacto societati adjecto, actionem pro socio.

Eandem obtinere, sed ex ipso principali Societatis contractu, *Arumeum* quoque velle; qui det alteram actionem, ex vendito, mercium commentarum nomine, extraneis venditoribus.

Ex vendito actionem non posse hinc intelligi, quæ detur istis venditoribus. Sed venditionem esse in epulis.

Utraque actione teneri unum istum sociis cæteris; neutram earum

posse ipsum teneri extraneo.

6. Malè etiam *Bækelmannum* dare actionem pro socio, ob epulas non præstitas. Non fuisse hoc societatis; nec negotii, à quo dimiserit unus ille reliquos. Itaque non dari actionem pro socio: neque superesse quicquam, cujus nomine socius ille, qui nec emerit merces nec vendiderit, ex *Bækelm.* sententiâ, cæteris ex vendito teneretur.

7. Cur locum hinc habere non possit *pactum Societati adjectum*; quod tamen, ut supra alii jam voluere, ita nullum dubium

bium habere scribit *Schil-
terus*. Hôc suppositô acti-
onem ex vendito quidē
locum reperturam esse.
Utrâlibet v. *Ulpianum*
nec velle agi, nec agi pos-
se; & omnium minimē,
si epulæ ex pacto socie-
tati adjecto pendeant.
Quin potius emptione
eas contineri.

8. Perperam quoque asseri,
unum illum, loco operæ
aut pecuniæ in societate
conferendæ, epulas
præstitisse; quod & an-
tè *VVissenbachius* volue-
rat: & variè refelli-
tur.

9. Quàm sibi non constet
VVissenbachius, quando
actionem quoque ex
vendito dari venditori
epularum tradit, pro
illarum pretio: quod
& textum convertit pe-
nitus.

10. Non etiam debuisse
Schiliterum exposuisse
Epulas per bibales. Et
cum eo nomine extra-

neo venditori actionem
ex vendito non præbeat
illam multò minùs so-
ciis competituram; &
vanum ergò, *Ulpianum*
fore. Nec quadrare ad
hanc expositionem di-
missionem illam à ne-
gotio.

11. Ulteriùs, quòd unus il-
le solus cœmitionem in
se suscepit, & hoc sen-
su reliquos à negotio di-
misse dicatur; quod o-
lim *Fornerius* intendit,
nuper repetitum aliis:
illud planè à textu ab-
scedere: cum dimissio
illa potius ad dirimen-
dam societatem collig-
met.

12. Epulas speciali vendi-
tione constare. Glossam
improvidam esse. Non
dari hinc actionem P. V.
non etiam pro socio.

13. Difficilem sæpè indaga-
tu esse actionem: quam
invenisse operæ pretium
fit.

I.

Rofectò nugari non est, quod *Re-*
gnerus suprâ censuit, si exputemus,
quâ-

ACTIONUM LIBRATIO.

quânam *actione*, & cur non aliter, in casu
Legis 69. π. Pro Socio, (quæ *Gl.* est 70.) quàm
Ulpianus voluit, agendum sit? Nam & *A-*
ctoris & rei interesse poterat, & nunc etiam,
 quâ specie actionis agatur, interest; cùm
 variè impedita sit *Ulpiani* decisio: quinam,
 ex quâ causâ, contrâ quos, ad quid, & quò
 effectu, (maximè quòd in actione *pro So-*
cio, & competentia favor & famæ pericu-
 lum, ne de aliis dicamus, secùs ac in empti
 actione, occurrant,) agere possint. Neque
nominum ea est investigatio, ut *Ille* puta-
 bat.

2. Equidem plures sunt, qui *propter e-*
pulas, (de his enim disquisitio *Ulpiani* est:)
actionem pro Socio competere, utut variè,
 existimant: & quidem, tanquam *ex pacto*
societati adjecto, Collegium Jur. Argent.
ad Tit. π. pro soc. th. 21. n. 8. & th. 25. n. 15.
 & 25.

3. Sed *Arumæus*, *Disp. XII. ad π. th. 15.*
 si tres societatem coierint ad emendum,
 ut unus præstaret *sumptus*, non solùm *epu-*
larum, sed & *rerum emendarum*, (ceu qui-
 dem *Freberus* etiam, c. 29. *Parergor. duplex*
objectum, conventionis illius cum uno ex
 sociis,

Sociis, effingit:) eoque convento ad negotium eos dimisit, h. e. ad nundinas eos ablegasset, ut soli illi emturi essent, ipse curam epularum solus haberet, (ceu quidem hanc dimissionem & *Timeus Faber L. 1. Arum not. c. 17.* & ipse *Cujacius*, eum in modum intelligunt,) si tunc ille eis epulas non solverit, habere ceteros adv. ipsum pro *sumptu* repetendo actionem pro socio. Nil enim (ait *Arumaeus*,) illi vendidere isti socio per hoc, vel aliter. *Extranei* autem venditores, qui fidem illius socii unius secuti sunt, eundem coemtatum rerum nomine, quod & *Freherus* putat, conveniunt. *arg. l. 2. C. pro soc. l. 13. §. 25. d. A. F. V.* Et haec hactenus ille, non ex pacto adjecto, (ut *Coll. Jur. Arg.*) sed ex societate in id principaliter constituta, actionem pro Soc. deproponit.

4. At verò num venditores extranei socium illum, vel etiam ceteros, actione ex vendito convenire possint, de eò hic non quaritur; nec id dubium ullum habet. Igitur nec probatione indiget, nec ex *xxx.* adductis, eum solum & non etiam consocios teneri, probatur. Nam in *l. 2. socius*

id, quod in rem communem impendit, à socio repetit, (non *tertius*,) atque hoc ideò *pro socio* actione: & in *l. 13. de Procuratore* agitur, qui dominum *actioni utili* obstringit. Hic verò nullum *mandatum* habent socii illi *ab uno eò*; & ipsi *principales* sunt: imò nec *pretii petendi* mentio fit, aut fieri potuit; quin potius solum, quæ actio *ob epulas non solutas* competat, disquiritur: nec ullibi dicitur, quòd *unus* ille *merces* ab extraneis *emerit*; quod nec patitur *textus*, qui societatem ad emendum coitam esse, ait. Quid quòd si vel maximè unus *operam* præstitisset: tamen non eò minùs etiam *reliqui socii conveniri* posse debeant. Quoad ipsas verò *epulas* *dimissio* illa pars *formula* est conventionis, non *eventus* ejus, nec tamen pars est societatis; sed in epulis est *venditio*: in *deque & Argentor. Collegii* traditio pariter concidit.

5. Sunt qui dicunt Alii, ideò non teneri ex vendito rat. mercium cæteros socios, quia *unus* iste, *non solutis epulis*, ad *emptionem* solus *properaverit*. At verò, non dicitur in *textu*, illum solum *emisse*:

nec quòd *extraneo* teneatur *unus ille socius* *ex vendito*, sed quòd *socius* teneatur; quibus & actione *pro socio* obstringitur, & sic eis *ut* *utràque* actione: quarum *neutrà* poterat teneri *extraneo*; scilicet non actione *venditi* ex *illà causà*, de quà hìc *Ulpianus* discerptavit. Unde illorum expositionem nìc quicquam *l. 5. §. 11. & l. 11. §. 5. de Instit. act.* iuvare possunt.

6. Succedat hìsce *Bækermannus*, & quòd eum, ceu *Præceptorem* suum, noviter sequitur. Hi à *negotio* dicunt *dimissos* cæteros quòd illi curam non habere debuerint *epularum*, vel à *negotio* parandi epulas. Sed hæc jam olim *Glosse* fuit *expositio*. Quæ tamen & ipsa nihili est. Quomodo enim hòc *pactò* unus ille teneri potest *reliquis actione pro socio*, ut illi volunt, ideo quòd *epulas* iis non præstiterit? & quòd nam actio *ex vendito* pertinebit, quã iisdem tenetur, si non actio *pro socio* alii pertinet. Neque etiam hoc est *negotium* aliquod, parare epulas; ceu nec *epularum* præstationem exposcit *Societas*: quippia quòd non hæc *expensæ* sint *Societatis*, inde que *conventionem* separatã usi fuerint *Societas*.

em
ne
ni
ni
no
sol
pi
ag
to
ni
ac
en
fe
str
lic
Ne
hi
las
ne
fu
sta
ve
er
ta
ne
te
em

emptione scilicet. Si verò non emit ille, nec vendidit merces, ut putat *Bækelman- nus*, undenam tenebitur cæteris *ex vendito*; nisi *epularum* nomine. Nam *extraneis* non potest ex venditione mercium teneri *solus*, qui solus non emit. Non etiam *Ulpianus* eò tendit, quasi *alii* sint hoc casu, qui agant *actione pro socio*, & *alii* qui *ex vendito*: atque alios atque alios esse qui *conveniuntur*; cum solum de *uno*, qui utràque actione, & à consociis utrobique, conveniendus sit, loquatur. Ne dicam, nullum fuisse dubium, quòd *socii venditoribus* suis obstricti fuerint, si cum his solum isti socii reliqui emtionem venditionem iniissent. Neque tamen apparet, cur tantum de *uno* hic dicatur, eòdem scilicet illò, qui *ad epulas* se obstrinxerat, quòd iste *ex vendito* teneatur. Non etiam apparet, quid *opus* fuerit *dimissione* cæterorum à *negotio* præstandi *epulas*, postquam cum ipso solo *conventum* esset, ut ille *epulas* præstaret: nec enim erat *epularum præstandarum societas*; indeque nec *pro socio* eò nomine teneri poterat *antedè*: sicut ne nunc quidem tenebitur, eò quòd *Societas unice mercium*

coëmendarum erat. Ita verò ex hâc sententiâ ille unus nec pro socio actione, nec ex vendito, teneretur. Et utrâque tamen actione eum teneri, *Ulpianus* ait.

7. Sanè quòd actio *pro socio* detur ad unum illum, *ob epulas non præstitas*, (quod tamen falsum est penitus,) illud adeò certum esse existimat *Praxis Jur. Civil. in Foro Germ. Exerc. XXIV. ad p. th. 23.* ut de eone quidem dubitari potuerit: quippe quòd ex pacto Societati in *continenti adjecto* detur actio pro socio. *l. 52. § 13. pro soc. l. 71. eod.* Et tamen non supponit *Ulpianus*, in *continenti pactum* quoddam in hoc societati adjectum esse; neque etiam hoc ad societatem pertinet: quin & conventio ista ad societatem *dirimendam* disertè fuerat disposita, si morem isti non gereret socius. Et quònam hâc ratione *venditi actio*, quam ad unum illum cæteri, juxta *pro socio* actionem, (& hanc quidem ex *Societate* cum ipsò constitutâ,) habent, si epulæ ex societate tantum debentur. Neque verò perinde est *Legibus*, utra detur, nec *perinde reo*, ut *Auctor* ille tradit, quâ conveniatur; ut nec *perinde actori*, quamnam actionem ille

in-

instituat. Imò non hæc *Ulpiani* sententia est, quasi cum *Reo* illo *utrâlibet* actione, ob epulas non præstitas, agi possit. Quin potius ob id nullatenus *actione pro socio* tenebitur; ut nec dicit *Ulpianus*, alterutram dari, sed *utramque*: scilicet pro *diversis causis & objectis*, adv. eundem. Et quis non videt, quàm nulla vis arguendi in eò sit, quod *d. loc.* habetur, non esse venditionem in epulis, quoniam *pretii* non fiat mentio. Ergone gratis ille epulas præstiturus erat? Et sicut jam coita erat societas ad emendum, non poterat nec de venditi actione quæri, ex coëntione mercium: neque actioni pro socio, quam loquitur *Ulpianus*, causa fuerat quærenda; quippe quòd ista actio principale negotium inter ipsos coemptores respiciat: ex quò omninò oportet ut illa *venditi actio*, quam *Ulpianus* expendit, ad conventionem epularum unicè pertineat. Hæc verò conventio adeò non firmabat *societatem*, multò minùs particularem societatem inferebat, ut potius *dimissos* censerì oportuerit à negotio, h. e. non amplius adstrictos societati, si venditionem epularum ille non servasset; indeque con-

D §.

ven-

ventio potius de dissolvendâ societate fuerit.

8. Exhinc porrò sequitur, admitti non posse, quod in *tb. 19. d. Exercit.* habetur, fuisse illum unum immunem à conferendâ operâ & pecuniâ ad emendum, ut locò illius reliquis *nundinas* suâ operâ & pecuniâ præstaret: quæ quidem antehac *Wissenbachii* fuit opinio. *Disp. pecul. n. 12.* Nam de societate ad emendum hîc unicè, non de societate ad præstandum *epulas*, meminit *Ulpianus*: estque unus ille etiam cum reliquis sociis, in *caëmptionis* negotio: tum & quid illorum quisque præstet, non est quæstio, sed cum cæteri convenerint cum uno de *epulis*, an is solâ actione *pro socio* teneatur. Imò si illa epularum præstatio *pars societatis* fuisset: quid opus fuerat *actione ex vendito*, cum satis fuisset pro socio tantum potuisse experiri. Et quomodo præstatio *operarum* à cæteris erit, ut *epularum*, ab hoc uno sociorum? an ille solus *neglectu* sui officii committere potest, ut *tollatur societas*? non vicissim, ut ipse dimittatur, si illi operam suam segniùs facerent. Quin potius ille tenetur, ut *socius*, ex negotio; & ex

vendito rat. epularum? indeque non ratione ejusdem *negotii*. Tenetur unus ille, qui jam reliquis obstrictus fuerat societatis iudicio, *insuper* iisdem de vendito. Neque verò de actione *venditi*, quâ *extraneis* socii tenentur, *Ulpianus* disquirat; sed de actione, quâ *unus ille sociis* obstringitur. Jam verò *venditi actio* ex societate oriri non potest. Et si epularum præstatio est ex societate: jam nulla est cum uno illò *venditio*, ex quâ *venditi* teneri posset. Nil etiam per se, in illâ *sejunctâ conventionem* de præstandis epulis, est *negotii*, nec *lucris damni* que causâ, ut *societas*, initur: nec *Societas epularum præstationem* exigit, quæ per se *expensæ societatis & negotii* non sunt; quamvis *pactò* præstatio illa *societati* jungi, atque cum impendiis cæterorum sociorum comparari potuisset. Ita verò *actio venditi* non potuisset competere.

9. Quid verò quòd *Wissenbachius cit. Diff.* scribat, non solutis epulis actionem ex *vendito* dari *venditori epularum*, pro eandem *pretio*? Et tamen ille præstationem epularum totam *ad societatem* voluit relatam, unius illius socii. Imò quomodo

praes

pretium peti poterit, cum epulæ non præstitæ fuerint. Neque etiam hîc *promissori epularum* datur actio; sed reliquis *contra ipsum*: nec pro epulis præstitis, sed quod non præstiterit, ad hoc quod interest.

10. Ulteriùs, Auctor *Praxeos Forens.* in *lb. 24.* actionem *ex vendito* refert ad *Wein-kauf*, seu bibales. Hos præstare *emptorem* teneri venditori suo. Quoniam itaque non *emerit merces* pararius ille epularum: hinc cum eo non posse eò nomine agere *venditorem extraneum*; sed *socios*, eò quod ille unus non præstiterit, per *epulas* scilicet, (quas eò modò posse *de bibalibus* intelligi conjicit,) nec ipsis nec venditori, ad quod obstrictus *sociis* fuerit. At verò si ex hâc sententiâ *venditori* non tenebitur actione *venditi* pro epulis, à quo nil emit nisi per socios; oportet ut nec eâ *venditi* actione teneatur sociis, à quibus nil emit ille. Ita verò actio *venditi in textu* non potest quadrare ad epulas, si socii solum actione pro socio illas à consocio exigere possunt; & inanis ergò fuerit: & tamen dicitur epulas *eis*, n. sociis, non præstitisse: de venditore extraneò illò nil habet textus.

Nec

Nec v. *epula* bibales notant; sed *nundinas* i. e. epulas totò nundinarum tempore pro sociis. Non etiam *societatis dissolutio* superstruetur neglectui talium epularum. Imò iam est confecta emptio, & negotium societatis, quando *bibalibus obsignatur negotium*. Quomodo igitur ex hoc, quòd ille epulas non præstat, dissolveretur negotium? Nam utique *dimittere à negotio* eos, vi conventionis illius, de præstando epulas, tenetur: ut nempe illos non amplius sibi obstrictos cupiat societati, sed dimissos haberi velit ab illo coëmptionis negotio, *epulas eis in nundinis non præstaret*.

II. Proinde perperam non minùs ex *Recentioribus* Alius ita exponit eam *dimissionem*, quasi solus ille socius in se quoque unum suscepit istud *coëmendi negotium*, & cæteros ab illà molestià dimisisset. Quod enim jam olim *Fornarius* autumavit, unum solum *ivisse ad Nundinas*, (quanquam etiam hoc falsum sit,) ex eo non sequitur, quòd dimissio, de quâ hîc loquitur *Ulpianus*, eò respiciat. Dimittere enim eos tunc velle dicitur, si epulas non præstitisset, nec à *coëmptione*, sed à *societate*. Nim. coita erat ad *coëm-*

emendum *societas*: nec ergò unus emit, ne
 quidem loco etiam cæterorum. Imò ut
 eos dimitteret, peculiari conventione, cum
 jam esset coita *societas*, convenit; idque
 intuitu *epularum*, si illæ non præstarentur.
Negotium non idem hic est, quod *molestia*.
 Non volens eos, sed *invitus*, dimittit, *sub*
etiam damnò; in poenam, si non *epulas præ*
staret. Nec *Ulpianus* dicit, *actione pro socio*
 cum eo agi, quòd *uegotium* non rectè cu-
 raverit; sed si *epulas non solverit*, jam *sub*
latà societate agi posse *pro socio*: alit non *id*
ob epulas non solutas. Non dimisit eos *ab*
initio societatis, & *ex lege ejus*; sed solum,
 se post hæc eos *dimissurum esse* à *negotio*, pro-
 miserat, si non solveret *epulas*. Quapro-
 pter *dimissio* potius *ad dirimendam societatem*
tem pertinet.

12. Equidem *summam* Lex nostra, in
editione Gotthofredi satis probam nacta est:
de societate ad emendum & Epulis præstan-
dis: nim. his non vi *societatis*, sed *conven-*
tionis, h. e. *emptionis specialis*. Perperam
 verò *Glossa* commentatur: convenisse, ut
 pro XX. solidis pararet unus *epulas*: solutis
 nummis, vel aliàs satisfactò, posse agere

cate

ne ceteros pro socio & ex empto & Prescri-
ut ptis Verbis. l. 2. C. d. pact. inc. Empt. & Vend.

Neque enim hîc, ut in illâ l. 2. C., subsidiô
actionis P. V. aut supplementô indigemus,
quod quidem casus d. l. 2., respectu quôdam
illius venditionis, postulat. Pro socio autem
actio, ratione epularum, non competit.

13. Ex quibus omnibus evidens est, mul-
tô studiô ac sollicitudine indigere actionum
investigationem; quæ etiam si non cedat
feliciter, arreptâ actione incongruâ, totam
item, & quicquid in iudicio agitur, cespici-
tare oportere.

CAPUT VI.

Solam actionem ex Ven-
dito dari ob epulas. Hanc perpe-
ram ad varia trahi commenta,
quæ *Ulpianum* non re-
ferant.

1. Dari ob epulas non nisi
ex vendito actionem.

2. Hanc *Alteserram* frustra
trahere ad periculû so-
litarix coemtionis mer-
cium.

3. Idem jam olim *Mejerum*
tradidisse, quoad lucrum
illius coemtionis; & pe-
riculi pretium.

4. Non etiam debuisse *Fre-
herum* referre actionem

ex

- ex vendito ad pactum, quod ille posterius putat, de dimittendo illos à negotio exsolvendi pretii.
5. Non *Dionysium Gothofredum* ad venditionem unifactam, coëmtarū ab illo mercium.
6. Nimium sibi fidere *Antonium Fabrum*, quando emptores socios, pro mercibus à se coëmtis, ab uno illo pretium h. actione exigere debuisse, accommodatius quid *Ulpiano* putet: *Haloandri* etiam corruptione in partem vocatā. Non etiam supponendum, quòd epulas iste præstiterit.
7. Nil causæ habuisse *Schiliterum*, ut *Antonium Fabrum* hinc susciperet.
8. *Schifordegberi* jactabunda disputatio, in societate, non negotii, sed facilioris coëmtionis.
9. Non unā ratione illam everti.
10. *Eundem* frustra tribuere, *Cujaciō* licet aliisque præeuntibus, istam ex vendito actionem venditori extraneo; (quamquam pejùs illò, ad epulas, ceu bibales:) nullam sociis.
11. Nil eum præfidii habere in *l. 13, §. 23. d. A. E. V.* Imò omnia ei adversa esse, quæ *Ulpianus* ingerit.
12. *Johannis Voëtii* repositum, de extraneo quòdam, epularū venditore, interprete indignum esse.
13. Denique *Borgias* ipsum *Ulpianum* aggreditur, quòd actionem ex vendito, quoad epulas, dare non debuerit. Hoc ipsum quoque non interpretis esse, sed destructoris.

I.

Quòd verò non alia adv. eum, qui ad epulas tenebatur sociis suis, in *l. 69. ff. pro socio.* ex sententiā *Ulpiani*, quam

ex venditō actio competat, verissimum existimo.

2. Hinc frustrā illam actionem aliō vertit *Antonius Dadinus Alteserra* ad *d. Tx.* quando tradit, *periculum negotii* transire in socium illum, qui *solus* merces *coemerit*; emptoris enim esse periculum: & hinc oriri *faciem emptionis*, ut in *l. 77. §. 16. d. Leg. 2.* Quid verò species ista *Legis 77.* ad dictam *l. 69.*? dum ibidem Legatarius, cui mensæ ratio ex causâ fideicommissi, cum indemnitate heredum, relicta est, ob cautionem creditoribus, ultrā vires etiam fideicommissi, tenetur. De cætero non emit *merces* socius in *d. l. 69.* à sociis reliquis; proinde illi, quibus ex vendito *mercium* gr. tenetur, sunt *venditores mercium*. Nec omne, quod est simile quadantenus emptioni, (nec tamen hic est tale quid respectu *sociorum*, qui potius ipsi in societate forent *una* mercium *emptores*,) *actionem ex vendito* parit.

3. Idem antea *Meierus* putavit, in *Coll. Jur. Argent.*, quòd *periculum* in se *solus* ille susceperit, *reliquis* sociis à *negotio dimissis*; ut tamen si quid inde lucraretur, communicaret lucrum illud cum reliquis. Hòc

E

pactō

pacto teneri ipsum cæteris *ex vendito*, ut lu-
 crum iis *communicaret*; adeoque esse ven-
 ditionem *commodi sperati*, non ab similem
jactui retis vendito, in *l. 12. d. A. E. V. l. 8. §. 1.*
d. contrab. emt. l. 10. §. 11. d. H. A. V. Atque
 sic perperam exposita *dimissione ad negotia*,
 aberrat in cæteris *Meierus*. Nullibi in *textu*,
 quod *de lucri emptione* convenerit. Est quo-
 que lucrum magis in emptis per societatem
mercibus rursus vendendis. Lucrum verò
Societatis actione *pro socio* peti debuisset: &
 quoniam actio *pro socio* adv. illum empto-
 rem, quâ adv. eum agendum esse vult *Ulpia-*
nus? si lucrum actione *ex vendito* consequi
 licet; imò actione *ex vendito agendum est*.
 Aut itaque *Societas* erit potius, aut ille non
 tenebitur actione *pro socio*; quod item vult
Ulpianus. Nec tamen reperitur in *textu*,
 quod *solus ille emerit*. Num verò putabi-
 mus, quod ille & *operas* & *pecuniam* & *epulas*
 præstiterit, solus omne in se *periculum* rece-
 pturus, saltem ut de *lucro* participaret. Ad
 quid autem *emerent* illi lucrum rerum em-
 ptarum? quod tamen *societate* contineba-
 tur. Possunt quidem aliquando de *lucro*
 participare socii aliqui, ut *de damno non te-*

nean

neantur: (sed ea vix esse poterat *lex conventionis* cum illo emptore & parario epularum:) Ita verò non agendum est actione ex vendito. Neque hinc supposita societate aut negotiò, est *periculi pretium*, ut in *l. 5. d. Navic. facn.* Non *pretium* lucri facile videbatur *initio emptionis* definiri potuisse, quippe quòd *lucrum* incertum esset. Sanè ut potuit *pretium* *jactus retis*: ita *pretium* *lucri* citius definiri non potuit; poterat saltem ex *proportione* obtentæ *quantitatis*.

4. Porro *Freberus* actionem ex vendito eundem non ad *epulas* refert; sed ad *pactum*, ut ille putat, *posterius*, quia unus cæteros à *negotio pretii exsolvendi* dimiserat, & ipse tanquam dives semet venditoribus, pro rebus *emptis*, *exsolvendum* illud se obstrinxerat. Sed ita non teneretur sociis suis *ex vendito*; quod vult hinc *Ulpianus*.

5. Aliter *Dionysius Gotbofredus*: ex *vendito* teneri socium, eò quòd reliqui *eidem* *merces ab ipso emtas vendidisse* videantur. *l. 74. pro soc.* Et tamen in *b. l. 74.* dicitur *merces*, quas unus sociorum emit, eum suas *credidisse*; tantum quòd ad *communicandum* eas reliquis teneatur *societatis* *judicio*.

Hic verò nil quicquam de *venditione* illarum sociorum reliquorum: imò simpliciter in *Legis de societate ad emendum* agitur. Præterea solùm de *epulis* disquisitio *Ulpiani* est; quænam illarum nomine actio committatur petat.

6. Quid verò *Antonius Faber*, an ille quid ad mentem *Ulpiani*, ut sibi videbatur, accommodatius attulit? quando in *Lib. V. Conjecturarum c. 4.* Ideò, ait, quia socii, qui ement, tenebantur societatis iudiciò res à se emptas, cum parario illo epularum, suo, communicare, & pretium ab illò exigere poterant, ex *vendito* agebatur; quòd species hæc esset *venditionis*. Quò tamen nil minùs *Ulpiano* accommodatum est. Contulerat enim jam socius ille in societatem, unde fieret coëmptio: atque tenebatur ad communicationem mercium consocii, societatis iudiciò, eòdemque si quid restaret, ipse ad complendum iis tenebatur. Hæc sc. imago est emptionis, sed non emptionis nec ergò *empti actio*; de quâ num dandum foret, & imò num illâ agendum foret, *Ulpiano* disquirebat. Sed quid *Antonius Faber* ad conventionem de *epulis*? Hæc *Ulpiani* fuerat

illat unica disquisitio: cum de actione pro
 ini-ocio, ex societate ipsâ, nullum esse dubium
 tur. posset. Quod si autem *dimissi* illi fuerant
 ante negotio: quomodo *hi tantum* poterant
 om-misse? Videlicet cum *Haloandro* legi o-
 portebat: *eosque ad negotium admisit*,
 quid quasi ejus curam habere nequiverint socii
 om-c. coëmtionis, nisi ille socius unus eos ad
 nje-stud admisisset? Quid quod *Faber* putet,
 me-casum esse, si epulas ille non solverit. Et
 à se quid causæ habuerat Iste, ut per *speciem ven-*
 ocio-tionis & pretii exigendi, ab epulario illò,
 exi-qui tamen *quoad epulas* exigere debebat
 uod-pretium à sociis,) responderet; de quò non
 nem-querit *Ulpianus*; nec casus in id conceptus
 est est, imò in id ne quidem concipi potuit.
 eta-Non utique *ex vendito* tenetur, qui deficit
 pan-in præstandis *in societatem*; sed si defecerit
 nson-in præstandò epulas. Neque etiam *Faber*
 lre-supponere poterat, quasi *jam epulas* præsti-
 tur-isset ille socius. Eò scil. adactum se crede-
 ntio-bat hòc ipsò, quòd non videbatur aliàs *ven-*
 nda-diti actioni locus esse, quâ pretium exige-
 ant-retur. Et tamen, non *epularius* ille, (si ita
 r ad-qui licet,) ad pretium agit, sed *cum ipso*
 fue-agitur *ex vendito*: estque supponendum

faciliùs, quòd ille *epulas non solverit*. Minime omnium *ex Lege* constat, quòd socii illi *partem mercium* socio suo pro pretio epularum vendiderint: quod quidē *actionem pro socio*, ceu pactum societati adiectum; aut cum pretium verum non esset, *actionem P.V.* parere potuisset. Ast *Ulpianus ex vendito*, rat. *epularum*, agi oportere præcipit.

7. Nihilom. tamen adhuc *Auctori praxeos Forensis Exerc. XXIX. tb. 25.* non displicet hæc etiam *Antonii Fabri* conjectura. Nim. postquam portionem coëmti v. c. frumenti socio illi assignârint reliqui in pretium epularum, quod nec dum ipsi numeraverint, nec constituerint: ideò eos nunc ad partem totius pretii præstandam *ex vendito* agere. Ita verò erit *emptio*, cuius pretium ne quidem, nec *in pecuniâ numeratâ*, constitutum est. Ita non *ex vendito* tenebitur, qui pro socio conveniendus erat, de reliquo *mercium*. Imò si non *prestavit epulas*; unde pretium ei debebitur?

8. Superior utique *Magistrò* suo videri poterat *Schifordegberus, Lib. II. ad Anton. Fabr. Tr. XXVIII.* si, quod jactat ille, in

Qu.

Qu. XV. *ibid. in fin. disputatione minimè vulgari* & ab omnibus deposita, in hac re usus fuisset. Opinatur ille, non fuisse hanc societatem lucri damnique causâ, verùm ad emendum rem faciliùs & sinè contentione. *l. 33. pro soc.* Ita rem ipsò jure fieri communem; secùs ac in societate negotiationis: *l. 14. pro soc. junct. l. 4. C. comm. utr. judic. l. 65. §. 10. pro soc.* (nisi & h. c. emptum esset nomine societatis, *l. 67. §. 1. eod.*) atque re secutâ protinùs *finiri hanc societatem. d. l. 65. §. 10.*

9. Enimverò in *l. 69. pro soc.* nil habetur de societate *ad emendam rem particularem;* sed de eâ, quæ coita est *ad emendum.* Et quid inde *schifordegberus?* an ut faciliùs expediret illud: *eosque à negotio dimitteret;* an ut actionem *ex vendito* inde erueret: quæ tamen *emptori communi* non competebat; nec eâ *ipse tenebatur reliquis.* Et quònam redigit Ille *actionem pro socio?* quæ tamen ex societate quâlibet *ad emendum* competit, *l. 52. §. 11. pro soc.* nec minùs ea in *b. l. 69.* prodita reperitur. Sanè quòd *ob epulas pro socio* dandam voluit actionem, in eo pariter falsus est.

10. Caterum ipse *Qu. XV. Cujacium* (ut eund. *Freberus* cum *al.* quibusdam sequitur,) recipit, quando actionem ex vendito non dat sociis, quia hi nil uni vendiderint, verum extraneo venditori, per *l. 13. §. 25. d. A. E. V.* quippe cui non minus ob sumptus venditionis causa erogatos, *Weinkauf*, seu epulas, quas unus ille prestare debebat, actio ex vendito praebetur: *d. l. 13. §. 22. l. 16. C. eod.* indeque ob rem a se emptam venditori illi actionem tribuit; quae eidem ex pacto dari non potuerit: quippe quod non ipse, sed socii cum uno illo consocio, inierint; ipse tantum unus ille rem communi nomine emerit. At vero de sociis *d. l. 69.* quaeritur, qua actione hi ob conventionem, epularum nomine, (quae tamen epulae bibales illae non sunt: ceu nec bibales natura insunt emptioni, ut propterea eas debeat exigere posse a socio, emptore suo, venditor,) consocium convenire debeant.

11. Ulterius in *d. l. 13. §. 25.* est actio empti utilis; hic vero nil de utili. Ibi ex venditione *Procuratoris*: hic omnes principales sunt: nec epularum ab uno praestandarum obligatio

Socii

societate continetur. Imò non dicitur, epulas illum *venditori* *prestare* debere; sed *sociis*, idque ex *conventionem speciali*: & si *eas* *his* non *præstiterit*, (non si *venditor epulas dederit*,) quomodo unus ille teneatur. Nullibi etiam habetur, quòd ille qui epulas promiserat, *solus cum venditore contraxerit*. Et tamen sic etiam *venditori* non *cum* *eo tantum agendum* foret, sed quod ipse largitur *Cujacius*, etiam *posset agere cum reliquis*; & tutius ita ex unius facto, si vel maximè *cum hoc uno*, si vellet, *posset*, l. 44. § 1. d. *adil. ed. cum omnibus* ageret: l. 27. l. 82. *pro soc. l. 65. §. 4. & 9. eod.* quod quidem ad actionem illam *ex vendito*, quæ in *textu* habetur, quippe *quâ non potest agi cum reliquis*, non pertinet: indeque ea non illa erit, quæ *venditori mercium*, sed quæ *sociis ex conventionem super epulis*, quâ extraneo unus ille tenebatur, competit. Quid etiam, quòd iidem qui *pro socio* agunt *cum uno* illò, non minùs agere debeant *cum eodem ex vendito*. (*Et pro socio Et ex vendito cum eo agendum est. d. l. 69.*) Id verò in *extraneum venditorem*, eamque *ex vendito actionem*, quam *ipse* habet, non congruit.

E §

Et

Et cum agendum esse *cum uno* velit *Ulpianus*, omnino non potest intelligi de eo casu, quò actio competeret extraneo, *etiam contra socios* reliquos; qui tamen exceptione utili, quòd nim. eos socius unus defendere debeat, juyari queant. *arg. l. 33. d. pact. l. 20. §. 8. famil. ercisc.* Denique nil juvat *Cujacium*, quòd nil quicquam appareat, quod uni illi *vendiderint* socii reliqui.

12. *Jo. Voëtius ad π. pro socio.* ait, socios convenisse cum *uno*, (cum *quòdam* scilicet *non socio*,) venditore epularum. Hunc ipsis teneri *ex vendito*. Sed quid hâc ratione opus fuisset, *societatis* hîc meminisse, & in *Tit. pro socio*; imò *αλεψία* hâc est: num enim *etiam* agi potest *pro socio*? ut *textus* habet, cum tali, qui *non est socius*. Quinam *reliqui*, si unus ille non est *ex ipsis*, sed solum est *ò dēra, aliquis*: & qui *negotio* implexus non est.

13. Tandem *Borgias Lib. V. Investigat. c. 4.* ipsum *Ulpianum*, nil tale merentem, redarguit, quando *non esse* hîc *venditionem*, ait, *in expensis epularum*; potius actionem *ex pacto* dari debuisse, quàm *ex vendito*. Contrà, ubi *merx & pretium* est, ibi *venditio*.

Non

Non debuit epularum præstatio præcisè Societatis contractui adjici. Et si ex intervallo subsecuta est conventio de epulis, inesse Societati non potuit; quin imò per se venditionem confecit, cui demum pactum: *de dimittendo reliquos à negotio* (Societatis scilicet,) si epulas eis non præstaret, adjectum est; atque hoc ad dissolvendam Societatem facere poterat,

CAPUT VIII.

Suppetiæ unicæ.

1. De venditione epularum; non aliâ, (nec de societate,) hîc disquiri. 2. Verba: <i>si eas eis non solverit</i>, partem formulæ emptionis constituere. Quod evincitur. 3. De cætero eundem ob societatem cæteris sociis pro socio, & ob mercium coëmitionem extraneo venditori ex vendito obstrictum esse. 4. Hîc unicè <i>Ulpianum</i> definire, quòd congrua sit huic casui, de epularum	conventionem, actio ex vendito. Idque ex <i>Libro ejus XXXII. ad Edictum</i> non minùs colligi posse. 5. Nec solùm id velle <i>Ulpianum</i>, quòd actione illâ possit agi, sed quòd nullâ possit agi actione aliâ. 6. Ex vendito hîc esse idem quod emti actione experiri. Idq; satis probatur. 7. <i>Solvere</i> autem epulas, esse mercem in epulis præstare; quod venditoris est.

i. Ut

UT igitur tot ac tantos fluctus componamus, quæis omnes hactenus meriti sunt: hanc *unicam* suppedito eamque *solam* rationem, quâ & rectitudini Juris nostri, & memoriæ *Ulpiani*, succurri queat. Supponit tantum societatem *Ulpianus*; sed de eâ *primò* non disquirat, verum de conventionem seu *emptione*, ad peragendum negotium *societatis* comparatâ, *epularum* scilicet.

2. Ejus hic tenor est: *ut unus reliquis nundinas, i. e. epulas, præstaret, eosque à negotio dimitteret, si eas eis non solverit.* Hæc enim verba postrema: *si eas eis non solverit.* non sunt verba extrâ conventionem; nec *eveneum* ejus & factum, sed imò *partem formulæ emtionis*, continent: quod nemo omnium hactenus observavit; indeque omnes huic scopulo allisi naufragium fecere. Quin & cum *Ulpianus* hic ad *Edictum* commentetur, facilius assensum merebor, quando non verba illa, (quæ quidē exaranda pariter ab Editoribus *cursum* s. jacentibus *literis* fuerant,) exprimere *factum*, quod in *Responsis* est frequentius, sed *formulam* con-

ven-

ventionis, existimo. Neque verò *Ulpianus* eventum quoque istum conventionis illius supponit, quasi socius ille epulas non præstitit; sed solum quâ *actione*, si fortè socii discedere à societate nollent, adversus eum agere, ex illâ conventionem, debeant.

3. Quanquam dubium quoque non sit, si vel maximè debitor seu *venditor epularum* dimittere (*v. l. 158. d. R. J. l. 4. pr. d. Decret. ab ord. fac.*) suò malò eos, si non præstitisset operas, ex societate teneatur: ipsum tamen ad hoc etiam quod interest, non præstitam fuisse *rem venditam*, (& quid si *pretium jam prænumeratum* fuisset,) conveniri posse; perdurante nihilominus adhuc etiam *ex negotiò coëmptionis* adv. eundem *pro socio*, & à *venditore mercium* adv. ipsum *venditi*, actione.

4. Quòd autem, in *Lib. XXXII. ad Edictum*, *Ulpianus* de variis speciebus, utrum ex eis actio emti venditi competeret, inquirerit, illud colligo ex *dicti Lib. XXXII.* (fuère autem *LXXXIII.*) *textibus 19.* ferè singulis, quos unà cum *L. 69. pro soc. in Pandectis* reperimus. Etenim in *l. 23. comm. divid.* de actionibus ambigua, & remotior qui-

quidem hinc, est disquisitio; nec non in *l. 2. d. condict. sine causâ.* Utrobique tamen etiam de actione *locati*, quæ *affinis* est maxime empti *V.* actioni, quæstio est. Sed in *l. 13. d. contrab. emt. ibi: ex vendito.* sic & in *l. 16. d. in diem addict. l. 4. d. L. Commissor. l. 4. d. H. A. V. l. 11. eod. l. 1. d. serv. export. l. 11. d. A. E. V. l. 13. 15. 17. 19. eod. l. 1. de estimat. act. l. 20. pr. P. V. l. 4. d. Evidt. l. 37. eod.* in actionem *ex vendito* inquiritur. Posthæc *v. l. 187. d. V. S.* ubi de delegatione, & *l. 11. d. Compens.* ubi de pecuniâ: remotius uterque eò faciunt, & tamen ambiguum est, an *l. 11. ex Libr. XXXII.* deprompta sit. Sanè ad expositionem *l. 13. §. 8. d. A. E. V. & §. 19. con-* ducere videtur *d. l. 187. d. V. S.*

§. Quà rat. oportet præcipuam fuisse curam *Ulpiani* in *d. l. 69.* circa actionem *empti venditi*, an illa *ex conventionem* eâ *fortiorum*, quam pro *E. V.* ille habuit, cum *epularum parario* agi oporteat: & *agendum* eâ esse definit; non quòd *possit* eâ duntaxat agi, ut in *l. 14. d. tut. §. rat. distab. l. 42. Locati. & l. 3. §. 5. Naut. Caup. stabul.* Sed quòd *non agi possit aliter.*

6. Quid

6. Quid autem, quòd is *venditor* epularum sit, adv. quem emptores non nisi *actione empti* agere poterant? Imò verò & *empti* agunt illi, non *venditi*; licèt *ex venditò* seu *venditione*; nam ita quoque *empti actio* in *l. 11. C. d. pactis. ex vendito* dicitur. Vicissim *ex empto actio* commune nomen est, & *empti actioni & venditi*: nam & in *l. 13. §. 25. d. A. E. V.* dicitur & *emptor* agere *ex empto, & venditor.* add. *l. 14. §. 1. Mandati. l. 58. d. Pact. l. 54. §. 1. d. evict. l. 23. Locati Cond. l. 9. §. 12. quib. mod. pign. vel hyp. solv. l. 12. §. 1. d. distract. pign. vel hyp. &c.* Facit eò *Gajus in l. 19. d. A. E. V.* ibi: *Veteres in emptione venditioneque appellationibus promiscuè utebantur.*

7. Solutio verò epularum hîc est *pretium* emptionis, quasi nihilominus ille debitor epularum ut *emptor* teneatur: nam & *solvimus* quodlibet quod debemus, *pr. Instit. d. Obligat. l. 7. §. 2. in fin. pro emptore,* indeque hîc *epulas,* ut *mercem* venditam, cui pro eis *pecuniam* debebant, & imò jam *solverant,* aut ad *solvendum parati* erant, *focii* reliqui, *solvere* ipse debuit.

buit. Non utique *pecunia numerata* est,
quod solvimus. Hinc *emptor* non potest
dici protinus, qui *solvit*; utut nil aliud
emptor in pretium, nisi *numeratam*
pecuniam solvere possit.

S. D. G.

est
test
liud
3

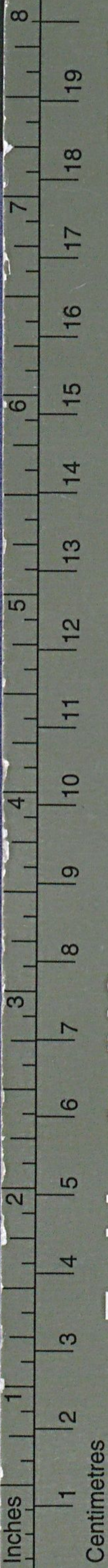
Ms. 3120

X 2644675

V017

B.I.G.

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Farbkarte #13

7

NOVÆ
EÆQVE UNICÆ
COL. CHRISTOPH.
LYNCKERI, JC.
AD
L. LXIX.
PRO SOCIO.
SUPPETIÆ.

JENÆ,
apud JOH. BIELKIUM.
Literis VVERTHERIANIS.
CIC IDC XCVII

